

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Analýza příjmové a výdajové nerovnosti
domácností v ČR**

Jana Farková

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jana Farková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza příjmové a výdajové nerovnosti domácností v ČR

Název anglicky

Analysis of income and expenditure inequality of households in the Czech Republic

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení stavu a vývoje příjmové a výdajové nerovnosti domácností v ČR v období 2008 – 2013. Dílčí cíle zahrnují zhodnocení vývoje příjmů a výdajů českých domácností ve sledovaném období, určení míry příjmové a výdajové nerovnosti a její komparaci s nerovností kvantifikovanou pro ostatní státy Evropské unie, vymezení determinantů nerovnosti.

Metodika

Pro dosažení cílů bakalářské práce bude využita:

analýza dokumentů,

kvantifikace měr nerovnosti: Lorenzova křivka, Gini koeficient, Theil index,

rozklad Giniho koeficientu.

Data o příjmech a výdajích budou získána z Českého statistického úřadu za časové období 2008-2013. Data pro komparaci budou získána z databáze Eurostat.

Doporučený rozsah práce

40-50 stran

Klíčová slova

Nerovnost, Lorenzova křivka, Gini koeficient, Theil index.

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – SVOBODA, R. *Mikroekonomie : teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.

Česko se dostalo do nejdelší recese v historii. Špačková, Iva a Filip, Horáček. 2014. Praha : Mladá fronta dnes, 2014.

Hladík, Jan. 2012. Analýza ekonomické situace v ČR. 2012

Lapáček, Michal Ing. 2007. Ekvivalenční stupnice a příjmová nerovnost. Praha : VŠE, 2007.

ŠIROKÝ, J. *Daňové teorie : s praktickou aplikací*. V Praze: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-005-8.

Tůma, Ondřej. 2011. Očima expertů: Bohatí kontra nahatí. Sociální nůžky se dál rozevírají. 2011.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Žáková Kroupová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza příjmové a výdajové nerovnosti domácností v ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 9. března 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Zdeňce Žákové Kroupové, Ph.D., za ochotu, vstřícnost, odborné vedení a cenné rady při zpracování práce.

Analýza příjmové a výdajové nerovnosti domácností v ČR

Analysis of income and expenditure inequality of households in the Czech Republic

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá analýzou příjmové a výdajové nerovnosti domácností v České republice za období 2008 - 2013. Cílem je zhodnocení nerovnosti příjmů a výdajů domácností v České republice, porovnání České republiky s ostatními státy Evropské unie a určení závislosti mezi Giniho koeficientem a vybranými makroekonomickými ukazateli v České republice. Jako hlavní metody byly použity Giniho koeficient, Lorenzova křivka a korelační analýza. Data jsou získána především z ČSÚ a Eurostatu.

Z výsledků vyplývá, že se příjmová i výdajová nerovnost v uvedeném období měnila. Nejvyšší příjmová nerovnost byla v roce 2008 a nejvyšší výdajová nerovnost v roce 2009 a 2011. Česká republika však v porovnání s ostatními státy Evropské unie patří mezi státy s nízkou příjmovou nerovností.

Summary

This Bachelor thesis deals with the analysis of inequality of income and expenditure of households in the Czech Republic in 2008 - 2013. The objective is to evaluate the inequality of income and expenditure of households in the Czech Republic, the Czech Republic compared with other the European Union member states to determine

the dependence between the Gini coefficient and selected macroeconomic indicators in the Czech Republic. As the main methods was used the Gini coefficient, Lorenz curve and correlation analysis. Data are obtained primarily from the Czech Statistical Office and Eurostat.

The results show that the inequality of income and expenditure changed during that period. The highest income inequality was in 2008 and the highest spending inequality was in 2009, 2011. The Czech Republic belongs among the European Union states with low income inequality.

Klíčová slova: příjmy, výdaje, nerovnost, domácnost, Česká republika, Lorenzova křivka, Giniho koeficient

Keywords: income, expenditure, inequality, households, Czech republic, Lorenz curve, Gini Index

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl práce	13
2.2	Metodika	13
3	Teoretická východiska	15
3.1	Základní pojmy	15
3.1.1	Domácnosti	15
3.1.2	Příjmy domácností	16
3.1.3	Výdaje domácností	17
3.2	Příjmová a výdajová nerovnost a její ukazatele.....	19
3.2.1	Lorenzova křivka	19
3.2.2	Giniho koeficient	21
3.2.3	Index Robina Hooda	22
3.2.4	Variační koeficient.....	23
3.2.5	Theilův index	24
3.3	Determinanty příjmové nerovnosti a jejich vývoj v České republice 2008 - 2013 25	
3.3.1	Trh práce	25
3.3.2	Stárnutí populace	25
3.3.3	Struktura domácností	26
3.3.4	Vzdělání	26
3.3.5	HDP	26
3.3.6	Inflace	27
3.4	Studie řešící příjmovou nerovnost v České republice	28

4	Analytická část práce	30
4.1	Příjmová nerovnost domácností v ČR	30
4.2	Výdajová nerovnost domácností v ČR	40
4.3	Nerovnosti v Evropské unii	46
5	Diskuze	53
6	Závěr	54
7	Bibliografie	55
8	Přílohy.....	58

Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj hrubých a čistých peněžních příjmů na osobu 2008 - 2013	31
Graf 2 - Komparace HPP, HDP, inflace a průměrné mzdy	32
Graf 3 - Komparace HPP, ČPP a odvodů	33
Graf 4 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2011 ..	34
Graf 5 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2010 ..	34
Graf 6 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2012 ..	34
Graf 7 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2009 ..	34
Graf 8 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2008 ..	34
Graf 9 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2013 ..	34
Graf 10 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2013	37
Graf 11 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2012	37
Graf 12 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2009	37
Graf 13 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2010	37
Graf 14 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2008	37
Graf 15 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2011	37
Graf 16 - Vývoj hrubých a čistých peněžních vydání na osobu v 2008 - 2013	41
Graf 17 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2009	42
Graf 18 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2008	42
Graf 19 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2013	42

Graf 20 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2012	42
Graf 21 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2011	42
Graf 22 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2010	42
Graf 23 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2013	44
Graf 24 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2010	44
Graf 25 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2009	44
Graf 26 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2008	44
Graf 27 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2012	44
Graf 28 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2011	44

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Giniho koeficient hrubých a čistých peněžních příjmů	30
Tabulka 2 - Giniho koeficient hrubých a čistých peněžních vydání	40
Tabulka 3 - Giniho koeficient hrubých peněžních příjmů v Evropské unii	47
Tabulka 4 - HDP států EU	49
Tabulka 5 - Vybrané ukazatele států Evropské unie	58

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Lorenzova křivka	20
Obrázek 2 - Odvození Giniho koeficientu	21
Obrázek 3 - Odvození indexu Robina Hooda	22
Obrázek 4 - Shluková analýza států EU	52

1 Úvod

Příjmová a výdajová nerovnost se vyskytuje v každé demokratické společnosti. Příjmy i výdaje jsou velice sledovanou statistickou oblastí. Značné rozdíly v příjmech bohatých a chudých nevytvářejí ve společnosti optimální atmosféru. Podle příjmů se lidé porovnávají a subjektivně hodnotí. Velký problém by nastal, pokud by se příjmová nerovnost přenášela z generace na generaci. Přílišné finanční nerovnosti mohou mít negativní dopad i na rozvoj celé společnosti. Každý stát se snaží příjmovou i výdajovou nerovnost regulovat. Dle OECD se za jeden z faktorů příjmové a výdajové nerovnosti považuje nestandardní práce. Situaci v České republice nemůžeme srovnávat se situací v rozvojových zemích, přesto je tato problematika velmi diskutovaným tématem.

V první části se tato práce zaměří na teoretické pojmy související s problematikou příjmové a výdajové nerovnosti, tudíž na pojmy jako jsou příjmy, výdaje a domácnosti. Dopodrobna bude definována struktura příjmů, výdajů i druhy domácnosti. Dále se bakalářská práce zaměření na ukazatele nerovnosti a na stav ekonomické situace ve sledovaném období.

Druhá část se bude zabývat měřením a vývojem příjmové a výdajové nerovnosti v domácnostech. Značný vliv na vývoj příjmové a výdajové nerovnosti měla ekonomická krize od konce roku 2008.

Na závěr bude stav příjmové a výdajové nerovnosti v České republice porovnán se stavem v jiných zemích Evropské unie.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení stavu a vývoje příjmové a výdajové nerovnosti domácností v ČR v období 2008 – 2013. Mezi dílčí cíle je zahrnuto teoretické vymezení základních pojmů, jež souvisejí s touto problematikou, vymezení struktury příjmů a výdajů, porovnání vývoje příjmové nerovnosti a vybraných makroekonomických ukazatelů mezi Českou republikou a státy Evropské unie, zhodnocení závislosti Giniho koeficientu na vybraných makroekonomických ukazatelích, konkrétně na HDP, průměrné mzdy a inflaci a rozdělení zemí Evropské unie do podobných skupin pomocí shlukové analýzy. Bakalářská práce dále zodpovídá uvedené výzkumné otázky. A to: Klesala příjmová nerovnost v ČR? Je příjmová nerovnost pod průměrem EU? Který stát EU se dle příjmové nerovnosti podobá ČR? Který stát v EU má největší příjmovou nerovnost? Ve kterém roce sledovaného období byla příjmová nerovnost nejvyšší?

2.2 Metodika

Pro dosažení cílů bakalářské práce budou kvantifikovány Lorenzovy křivky a Giniho koeficient, budou použity statistické metody, jako je korelační analýza a shluková analýza. Data o příjmech a výdajích budou získána z Českého statistického úřadu a z Eurostatu. Ke kvantifikaci nerovnosti budou použita data ze statistického šetření rodinných účtů příjmů a výdajů domácností České republiky z roku 2008 – 2013. Ve statistice rodinných účtů jsou domácnosti rozděleny podle výše příjmů do tzv. decilů, což usnadňuje analýzu dat. Statistika rodinných účtů používá pouze výběrové domácnosti, jež jsou vybírány záměrným kvótním výběrem (ČSÚ, 2013).

Získaná data budou porovnána v grafech pomocí Lorenzovy křivky a pomocí Giniho koeficientu.

Pro tvorbu Lorenzovy křivky budou použita data o příjmové a výdajové nerovnosti v jednotlivých decilech z Českého statistického úřadu. Data jednotlivých decilů budou převedena na podílné části z celkového příjmu a budou vypočítány kumulativní četnosti, ze kterých budou vytvořeny Lorenzovy křivky.

Výpočet Giniho koeficientu vychází z Lorenzovy křivky. Nejprve bude vypočítán obsah ploch nerovností v jednotlivých decilech dle vzorce:

$$S_n = x_n * \left(\frac{y_n + y_{n-1}}{2} \right) \quad (1)$$

Zdroj: VŠE, 2012

kde platí: S_n ... plocha n - tého decilu

x_n ... šířka n - tého decilu

y_n ... horní mez důchodů decilu n

y_{n-1} ... horní mez důchodů decilu n-1 .

Dále bude vypočítána plocha B jako součet ploch v jednotlivých decilech a plocha A jako $A = (100*100/2) - B$. Z uvedených ploch bude vypočítán Giniho koeficient dle vzorce $G = A/(A+B)$.

V bakalářské práci budou kvantifikovány, ale i porovnávány příjmy a výdaje. Porovnány budou hrubé peněžní příjmy s čistými peněžními příjmy, příjmy ze závislé činnosti s příjmy z podnikání, se sociálními příjmy a s ostatními příjmy, hrubá peněžní vydání s čistými peněžními vydáními a vydání na potraviny, nápoje, veřejné stravování s vydáními na průmyslové zboží, vydáními na služby a s platbami a jinými vydáními.

V praktické části bakalářské práce bude dále zjištěna korelace Giniho koeficientu a vybraných makroekonomických ukazatelů a to pomocí korelačního koeficientu, jež je vypočítán pomocí korelační analýzy v programu Microsoft Office Excel.

Příjmy a výdaje budou porovnány nejen v rámci České republiky, ale i mezi Českou republikou a státy Evropské unie. Dále bude v programu Statistica vytvořena shluková analýza, která do podobných skupin rozdělí státy EU s podobným Giniho koeficientem a HDP.

3 Teoretická východiska

3.1 Základní pojmy

Do této kapitoly bude zařazeno vysvětlení základních pojmů, jež souvisejí s touto problematikou. Jsou to domácnosti, příjmy domácností a výdaje domácností.

3.1.1 Domácnosti

Definice domácnosti podle občanského zákoníku v části první, Hlava IX, § 155 zní: „Domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.“

Z ekonomického pohledu jsou domácnosti považovány za rozhodující subjekt na trhu. Domácnost je brána jako jednotka, u níž se nebere v potaz počet členů. Rozhodnutí těchto jednotek o nákupech je důležité pro firmy proto, co budou vyrábět. Domácnosti představují vlastníky výrobních faktorů, tj. práce, půdy a kapitálových statků, jež pronajímají nebo prodávají firmám. Domácnostem z vlastnictví výrobních faktorů plynou z podniků důchody (mzdy, zisky, renty, dividendy, nájemné atd.), které jsou využity na zaplacení daní a spotřebních výdajů. Dále domácnosti představují nakupující statků tj. zboží a služby (Brčák, a další, 2013).

Na trhu statků domácnosti vystupují na straně poptávky a na trhu výrobních faktorů na straně nabídky.

Do sektoru domácnosti jsou především zahrnovány domácnosti osob, ale i tzv. ústavní domácnosti, mezi něž např. patří domovy důchodců a sirotčince.

„Domácnosti představují sektor národního hospodářství, který sdružuje všechny jednotky, jejichž funkcí je spotřeba“ (Brčák, a další, 2014, s. 11).

Dle statistického šetření lze domácnosti rozvrstvit podle několika kritérií (ČSÚ, 2013):

- Domácnosti podle počtu pracujících členů
- Domácnosti podle počtu vyživovaných dětí
- Domácnosti s vyživovanými dětmi podle typu rodiny, počtu dětí a pracujících členů
- Domácnosti s pracujícími členy a bez vyživovaných dětí

- Domácnosti bez pracujících členů a bez vyživovaných dětí
- Domácnosti podle věku osoby v čele
- Úplné rodiny a ostatní domácnosti podle vzdělání

3.1.2 Příjmy domácností

Příjem je definován jako výše disponibilního důchodu domácností v konkrétním roce (OECD, 2015).

Příjmy domácností se dělí na hrubé a čisté peněžní příjmy. Hrubé peněžní příjmy definuje Český statistický úřad takto: „Do hrubých peněžních příjmů nejsou započteny vybrané úspory ani přijaté bezhotovostní půjčky a úvěry.“ A čisté peněžní příjmy jsou dle ČSÚ klasifikovány takto: „Čisté peněžní příjmy se získají z hrubých příjmů odečtením odvodů na zdravotní a sociální pojištění a daň z příjmů“ (ČSÚ, 2015).

Mezi příjmy domácností patří především důchody, jako jsou mzdy, renty, zisky atd. a transferové platby, zejména od vlády v podobě sociálních dávek, podpor a příspěvků (Brčák, a další, 2013).

Na celkový příjem domácnosti má vliv počet osob s vlastním příjmem, pokud nějaký mají, a jejich ekonomická aktivita (MPSV, 2013).

Výše příjmů domácností se odvíjí od minimální i průměrné mzdy. Minimální mzda v roce 2008 byla 8 000 Kč. Na této hodnotě stagnovala až do roku 2013, kdy se v srpnu zvýšila na 8 500 Kč. Průměrná měsíční hrubá nominální mzda se v roce 2008 pohybovala na částce 22 592 Kč. V roce 2009 se zvýšila na 23 344 Kč. V dalších letech nadále rostla. V roce 2013 dosáhla hodnoty 25 078 Kč (MPSV, 2013).

Mezi další příjmy domácností patří státní sociální podpora. Její výše je závislá na výši životního minima. „Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb“ (MPSV, 2013). Výše životního minima byla do 31.12.2011 3 126 Kč. Od roku 2012 je stanovena na 3 410 Kč na jednotlivce.

Pokud má rodina nižší příjmy než je 2,4 násobek životního minima, má nárok na přídavek na dítě, který se pohybuje ve výši od 500 Kč do 700 Kč měsíčně. Další sociální příspěvek, související s dětmi, je porodné, jehož výše do konce roku 2014 byla 13 000 Kč, a rodičovský příspěvek, na který má nárok rodič, který po celý kalendářní měsíc pečuje o

dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku dítěte (MPSV, 2013).

Dále mezi příspěvky státní podpory patří pohřebné, na které má nárok osoba, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobně, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a příspěvek na bydlení, jež slouží k úhradě nákladů na bydlení domácnostem s nízkými příjmy. Nárok na tento příspěvek má domácnost, jejichž 30 % (v Praze 35%) příjmů nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň tyto příjmy jsou nižší než příslušné normativní náklady, jež stanovil zákon.

3.1.3 Výdaje domácností

Dle Brčáka (Brčák, a další, 2013) jsou výdaje domácností tvořeny:

- Daněmi - T
- Spotřebními vydáními domácností – C (nákup statků a služeb)
- Tvorbou osobních úspor – PS

„Ministerstvo financí odhaduje celkovou daňovou zátěž průměrného Čecha na 30 až 40% z jeho příjmů“ (MFCR, 2011). V České republice se daně dělí na přímé a nepřímé. Přímé daně se dále dělí na daně z příjmů, jejich výše je závislá na výši příjmu, a daně majetkové. Mezi majetkové daně patří např. daň z nemovitostí nebo z pozemků. Nepřímé daně zahrnují DPH a daně spotřební. Základní sazba DPH v roce 2013 byla 21% a snížená sazba 15%.

Spotřební vydání společně s vydání neklasifikovaná jako spotřební patří do skupiny čistých peněžních vydání, což jsou hrubá peněžní vydání snížená o odvody na zdravotní a sociální pojištění a daň z příjmů. Mezi spotřební vydání patří výdaje na potraviny a nealkoholické nápoje, alkoholické nápoje a tabák, odívání a obuv, bydlení, vodu, energie, paliva, bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy, zdraví, dopravu, poštu a telekomunikace, rekreaci a kulturu, vzdělání, stravování a ubytování, ostatní zboží a služby (ČSÚ, 2013).

V roce 2013 byly měsíční nominální čisté výdaje domácností zaměstnanců s dětmi 9 534 Kč (MPSV, 2014).

Úspory domácností dle výzkumu souvisejí se vzděláním členů domácnosti. Lidé, jež mají pouze základní vzdělání, by bez příjmů vydrželi přibližně 2 měsíce, lidé s maturitou mají finanční rezervu na 4 měsíce a vysokoškolské domácnosti mají rezervu více než na 5 měsíců (Volfík, 2015).

3.2 Příjmová a výdajová nerovnost a její ukazatele

Příjmová nerovnost vzniká nerovnoměrným rozdělením příjmů, kdy některé domácnosti mají vyšší příjem než ostatní. Zobrazit jí můžeme pomocí tzv. ukazatelů příjmové nerovnosti (grafů, křivek a indexů).

Na příjmovou nerovnost má vliv několik faktorů, které působí současně. Některé faktory můžeme ovlivnit přímo vládními zásahy a regulacemi, ale některé jsou výsledkem působení tržních sil.

Faktory ovlivňující příjmovou nerovnost dle Lapáčka (Lapáček, 2007):

- trhem určenou diferenciaci příjmů ze závislé činnosti a podnikání dle profese
aktuální rozdělení bohatství
- fiskální politika vlády, zejména daňový systém
- sociální politika
- koncept hranice chudoby – absolutní a relativní
- samotná velikost hranice chudoby
- míra zohlednění úspor ze společného hospodaření domácností, struktury domácností a dalších faktorů ve formě ekvivalenčních stupnic

Mezi ukazatele příjmové nerovnosti např. patří:

- Lorenzova křivka
- Giniho koeficient
- Index Robina Hooda
- Variační koeficient
- Theilův koeficient

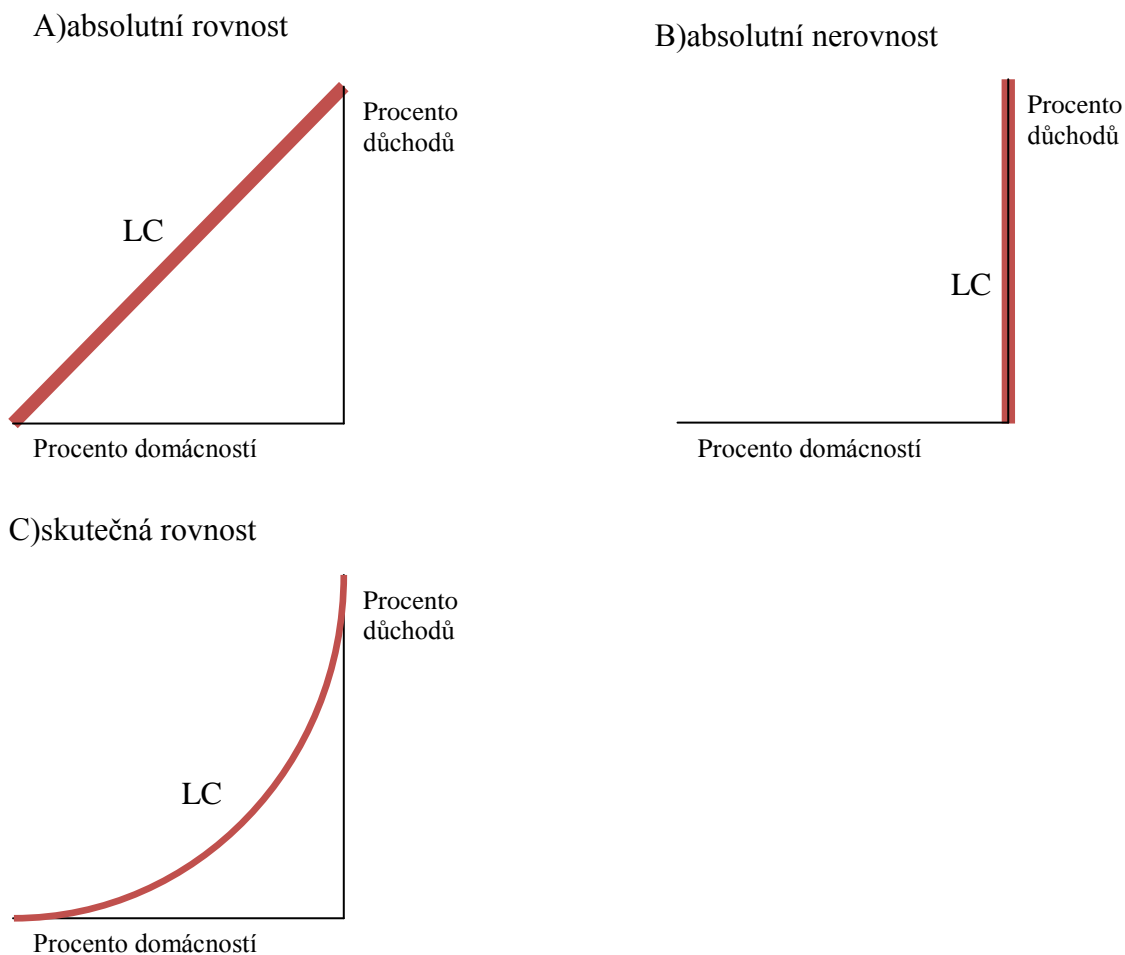
3.2.1 Lorenzova křivka

Lorenzova křivka patří k nejčastěji používaným grafickým nástrojům vyjadřujícím příjmovou nerovnost. Každý bod ležící na Lorenzově křivce vyjadřuje podíl příjemců důchodů z jejich celkového počtu vyjádřený v procentech a jejich podíl na celkových důchodech (Lapáček, 2007).

„Lorenzova křivka také diagramaticky zobrazuje proporci mezi domácnostmi“ (Široký, 2008, s. 114).

Pokud by ve společnosti bylo rozdělení příjmů ideální (obr. 1 A), měla by Lorenzova křivka sklon 45° a znamenalo by to, že podíl příjemců důchodů by byl stejný s jejich podílem na celkových důchodech. V případě absolutní nerovnosti (obr. 1 B) by Lorenzova křivka byla totožná s osami grafu, z čehož by vyplývalo, že jedna osoba obdrží celkový důchod a ostatní nedostanou nic.

Obrázek 1 - Lorenzova křivka

Zdroj: vlastní zpracování

Čím více se Lorenzova křivka vzdaluje od hypotetické ideální křivky, tím je ve společnosti větší nerovnost v rozdělení příjmů.

Lorenzovu křivku můžeme popsat pomocí funkce L(F):

$$L(X) = \frac{\int_{-\infty}^{x(F)} x \cdot f(x) \cdot dx}{\int_{-\infty}^{\infty} x \cdot f(x) \cdot dx} = \frac{\int_0^F x(F') \cdot dF'}{\int_0^1 x(F') \cdot dF'} \quad (2)$$

Zdroj: (Lapáček, 2007)

Často není známo matematické vyjádření Lorenzovy křivky, proto je snadnější použít následující vzorec:

$$tg(\alpha) = \frac{PD_S}{PPD_S} \quad (3)$$

Kde platí: PD_S – procento důchodu, které obdrží skupina S

PPD_S – procento příjemců důchodu tvořené skupinou S

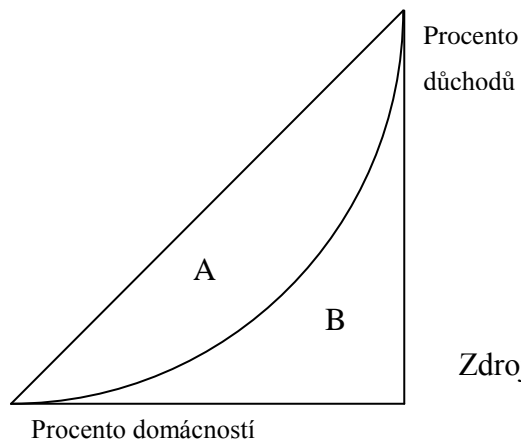
3.2.2 Giniho koeficient

Giniho koeficient souvisí s Lorenzovou křivkou. Číselně vyjadřuje odklon skutečné Lorenzovy křivky od ideální Lorenzovy křivky. Spočítáme ho podle vzorce

$$G = \frac{A}{A + B} \quad (4)$$

Z toho vzorce vyplývá, že Giniho koeficient se pohybuje v intervalu $(0; 1)$. Pokud plocha A bude rovna 0, Giniho koeficient se bude také rovnat 0 a znamená to, že ve společnosti je dokonalé rozdělení důchodů. Naopak v případě, že plocha B bude mít nulovou hodnotu, Giniho koeficient se bude rovnat 1 a ve společnosti vzniká absolutní nerovnost v rozdělení důchodů (Lapáček, 2007).

Obrázek 2 - Odvození Giniho koeficientu

Zdroj: vlastní zpracování

Čím více se hodnota Giniho koeficientu blíží k jedné, tím větší je ve společnosti nerovnost v rozdělení důchodů. Častěji se Giniho koeficient udává v procentech.

Giniho koeficient je možné nejen graficky znázornit, ale i spočítat podle následujícího vzorce:

$$G = \frac{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n |x_i - x_j|}{2 * n^2 * \bar{x}} \quad (5)$$

V tomto vzorci platí: x_{ij} – příjmy dvou náhodně vybraných jednotlivců

n – počet jednotlivců

\bar{x} – průměrný příjem jednotlivce

Pro výpočet Giniho koeficientu se častěji používá tzv. Brownův vzorec:

$$G = \left| 1 - \sum_{i=1}^n (x_i - x_{i-1}) * (y_i + y_{i-1}) \right| \quad (6)$$

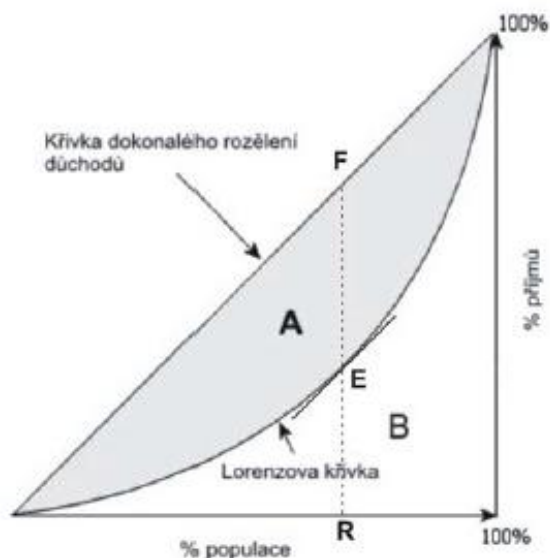
kde platí: x_i – kumulovaný podíl příjemců důchodů, přičemž $x_0 = 0$ a $x_n = 1$

y_i – kumulovaný podíl příjmů, přičemž $y_0 = 0$ a $y_n = 1$

3.2.3 Index Robina Hooda

Index Robina Hooda vychází z Lorenzovy křivky. Představuje největší možnou vzdálenost mezi skutečnou Lorenzovou křivkou a ideální Lorenzovou křivkou. Na obrázku je index Robina Hooda představován délkou úsečky FE. Velikost indexu Robina Hooda vyjadřuje velikost příjmu, kterou by měly dostat domácnosti s podprůměrným příjmem od domácností s nadprůměrným příjmem (Lapáček, 2007).

Obrázek 3 - Odvození indexu Robina Hooda

Zdroj: Lapáček, 2007

Výpočet indexu: Domácnosti musí být seřazeny podle příjmů od nejvyššího příjmu po nejnižší. Domácnosti se rozdělí do stejně velkých skupin.

Po té se spočítá procentuální podíl jednotlivých domácností na celkových příjmech (VŠE, 2012).

Index Robina Hooda se spočítá dle vzorce:

$$H = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n \left| \frac{E_i}{E_{total}} - \frac{A_i}{A_{total}} \right| \quad (7)$$

V ekonomice o 5 domácnostech s příjmy: 5; 9; 16; 60; 80 by výpočet indexu byl následující:

$$H = 0,5 * (17,06 + 14,71 + 10,59 + 15,29 + 27,06)$$

$$H = 42,35$$

3.2.4 Variační koeficient

„Variační koeficient je bezrozměrné číslo, jehož stonásobek udává variabilitu zkoumaného výběru v procentech. Čím vyšší je toto procento, tím větší je nesourodost znaků a v našem případě tedy větší příjmová diferenciací“ (Lapáček, 2007).

Statisticky je variační koeficient definován jako poměr směrodatné odchylky a průměru. Vypočteme ho podle vzorce:

$$V_x = \frac{s_x}{\bar{x}}, \quad (8)$$

ve kterém je s_x směrodatná odchylka, která je druhou odmocninou z rozptylu s_x^2 .

$$s_x^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n} \quad (9)$$

Aritmetický průměr je poměr sumy hodnot všech znaků a počtu znaků.

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad (10)$$

3.2.5 Theilův index

Theilův index nesouladu lze vyjádřit jako geometrický průměr podílů příjmů. Matematicky ho můžeme zapsat takto:

$$T = \sum_{i=1}^n \left(\frac{x_i}{\sum_{j=1}^n x_j} * \ln \frac{x_i}{\bar{x}} \right) \quad (11)$$

V tom vzorci platí: n – počet skupin (osob)

x_i – příjem i -té skupiny (osoby)

\bar{x} – průměrný příjem ve společnosti

V případě, že nastane nulová nerovnost, tedy absolutní rovnost, každý obdrží průměrný příjem a hodnota Theilova indexu bude rovna nule. Naopak pokud nastane absolutní nerovnost, takže veškerý příjem obdrží jedna osoba, je hodnota Theilova indexu $\ln(n)$ (Zvára, 2013).

Pokud bychom chtěli společnost rozdělit do několika podskupin, použijeme následující vzorec:

$$T = \sum_{i=1}^n y_i * T_i + \sum_{i=1}^n y_i * \ln \frac{\bar{x}_i}{\bar{x}} \quad (12)$$

V uvedeném vzorci platí: y_i – podíl příjmu podskupiny i na celkovém příjmu

T_i – Theilův index pro podskupinu i

n – počet podskupin

\bar{x}_i – průměrný příjem v podskupině i

\bar{x} – průměrný příjem ve společnosti

Pomocí tohoto vzorce můžeme spočítat index například za celou Českou republiku pomocí údajů z jednotlivých krajů (Lapáček, 2007).

3.3 Determinanty příjmové nerovnosti a jejich vývoj v České republice 2008 - 2013

Jako hlavní determinanty příjmové nerovnosti uvádí Buchtová (Buchtová, a další, 2013):

- Trh práce
- Stárnutí populace
- Mění se struktura domácností
- Vzdělání

Dále se mezi faktory ovlivňující příjmovou nerovnost řadí HDP a inflace (MPSV, 2013).

Determinanty příjmové nerovnosti v České republice v období od roku 2008 do roku 2013 byly velice proměnlivé

3.3.1 Trh práce

Situaci na trhu práce lze vyjádřit pomocí míry nezaměstnanosti a výši mezd. Míra nezaměstnanosti v roce 2008 byla 4,4 %. O rok později stoupla o 2,3% na 6,7%. Toto zvýšení zapříčinila ekonomická krize, která vypukla v září roku 2008. Roku 2010 dosáhla nezaměstnanost vrcholu. Vystoupala až na hodnotu 7,3%. V roce 2011 klesla na 6,7 %, další rok stoupla na 7,0%. Na této hodnotě se držela i o rok později. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda ve sledovaném období rostla. V roce 2008 byla 22 592 Kč. O rok později se zvýšila na 23 344 Kč. Během následujících tří let se zvyšovala a v roce 2013 dosáhla výše 25 035 Kč (ČSÚ, 2015).

3.3.2 Stárnutí populace

Stárnutí populace je prezentováno indexem stáří. Je to podíl procentuálního vyjádření obyvatelstva nad 65 let a obyvatel ve věkovém rozmezí 0 – 14 let. Ve sledovaném období se index stáří razantně zvýšil. V roce 2008 byl 105,1 %. O rok později se zvýšil o 1,6 %. V následujících letech se neustále zvyšoval a v roce 2013 dosáhl výše 115,7% (ČSÚ, 2015).

3.3.3 Struktura domácností

Při sčítání lidí v roce 2001 byl celkový počet domácností 3 827 678. Z toho jednočlenných domácností bylo 957 757, dvoučlenných 1 049 211, tříčlenných 743 672, čtyřčlenných 746 289 a pět a více členných 330 749. Při sčítání v roce 2011 se změnil jak počet celkových domácností, tak počet domácností dle jejich členů. Počet domácností se zvýšil na 4 104 635. Zatímco v roce 2001 převažoval počet dvoučlenných domácností, v roce 2011 převažoval počet domácností o jednom členu (ČSÚ, 2015).

3.3.4 Vzdělání

Vzdělání ovlivňuje postavení na trhu a tím i výši mezd. Od roku 2008 do roku 2010 se snižoval zájem o střední vzdělávání s výučním listem. V roce 2008 z celkového počtu studentů 20,38 % studentů studovalo střední odborné učiliště. O rok později to bylo 20,17% a v roce 2010 20,08%. Roku 2011 byl zaznamenán nárůst zájmu o střední odborné učiliště, který každý rok mírně stoupal. V roce 2013 dosáhl hodnoty 21,3%.

V posledních letech se zvyšoval počet vysokoškolských studentů. V roce 2008 na vysoké škole studovalo 337 934 studentů. O rok později jich bylo 354 574. V roce 2010 vysokoškoláků bylo dokonce 358 472. V roce 2011 byl zaznamenán pokles zájmu o vysokoškolské studium. V tomto roce na vysoké škole studovalo 353 343 studentů. V následujícím roce bylo na vysoké škole 341 469 studentů a v roce 2013 327 495 studentů (ČSÚ, 2015).

3.3.5 HDP

„Hrubý domácí produkt vyjadřuje hodnotu finální produkce vytvořené za určité období výrobními faktory, které působily na území státu“ (Brčák, a další, 2014). Hrubý domácí produkt má také vliv na výši příjmů. Pro mezinárodní srovnání ekonomik se nejvíce používá HDP na obyvatele a tempo růstu HDP, které vyjadřuje, o kolik procent se HDP změnilo oproti předchozímu období.

Ve sledovaném období se výše HDP na obyvatele za rok měnila. V roce 2008 bylo 384 992 Kč. O rok později se HDP snížilo a to na 373 810 Kč. V dalších letech se výše HDP zvyšovala a v roce 2013 dosáhlo výše 388 771 Kč (ČSÚ, 2015).

3.3.6 Inflace

Inflace vyjadřuje růst všeobecné cenové hladiny. Opakem inflace je deflace, což je snížení cenové hladiny. Nejčastějším sledovaným ukazatelem je průměrná roční míra inflace (Brčák, a další, 2014).

Nejvyšší průměrná roční míra inflace ve sledovém období byla v roce 2008 a to 6,3%. V dalších letech sledovaného období se pohybovala kolem 1%, s výjimkou roku 2012 kdy průměrná roční míra inflace byla 3,3% (ČSÚ, 2015).

3.4 Studie řešící příjmovou nerovnost v České republice

V České republice se problematikou příjmové nerovnosti zabývaly Malá a Červená (2012). Ve své publikaci se zabývají vývojem hrubých peněžních příjmů, čistých peněžních příjmů a prvotními důchody a to v období od roku 2005 do roku 2009. Na základě rozkladu Giniho koeficientu dochází k závěru, že míra nerovnosti v České republice se vyznačuje klesající vývojovou tendencí kromě roku 2008, kdy Giniho koeficient dosáhl maximální hodnoty. Dle komparace s ostatními státy Evropské unie, patří Česká republika mezi země s velmi nízkou mírou příjmové nerovnosti. Toto tvrzení potvrzuje i studie OECD (2011), která, zpracovává i údaje o disponibilním příjmu domácností, a Evropské komise (2012), která Českou republiku společně se Švédskem a Nizozemí řadí do skupiny zemí s nízkou příjmovou nerovností.

K opačným závěrům, než došla Malá a Červená, dochází ve své studii Kahanec a kol. (2012), který uvádí, že v roce 2008 dosáhla hodnota Giniho koeficientu v období 2005 – 2010 minimální hodnoty. Tato studie dále uvádí, že příjmová nerovnost dle Giniho koeficientu v České republice od roku 1958 měla klesající charakter, a to až do roku 1989. V letech 1990 a 1991 se příjmová nerovnost lehce zvýšila. A od roku 1993 do roku 2003 se nerovnost nadále postupně zvyšovala. K určení nerovnosti byly použity příjmy definované jako disponibilní důchod, celkový počet obyvatel, počet pracujících i počet obyvatel nad 65 let. Vedle příjmové nerovnosti se studie zabývá mírou chudoby, úspory a dluhy českých domácností.

Problematikou příjmové nerovnosti se zabýval i Jiří Večerník (2001). Ve své studii uvádí, že v příjmové nerovnosti byl rozhodující rok 1996, ve kterém se nerovnost razantně zvýšila. Dále uvádí průzkumy příjmů v letech 1988, 1992 a 1996. Večerník se také zabývá, do jaké míry se ekonomická a politická situace odráží ve výši příjmů, jaké jsou hlavní změny v rozdělení příjmů a jejich příčiny, přerozdělením příjmů prostřednictvím daní a sociálních dávek.

K podobným závěrům, ke kterým dochází Jiří Večerník, dochází i Garner a kol. (1998). Tvrdí, že se příjmová nerovnost dle Giniho koeficientu od roku 1989 do roku 1993 zvýšila z 0,162 na 0,174. Studie se dále zabývá porovnáním sociálních transferů a minimální mzdy, důchody, sociálními dávkami, nemocenskými a daněmi. Dále ze studie vyplývá, že příjmová nerovnost byla zmírněna zavedením životního minima. V práci je také uveden

vývoj HDP, nezaměstnanosti a další makroekonomických ukazatelů za období 1989 – 1993.

Příjmovou nerovností se zabýval i Jesuit a kol.(2003). Zabýval se obdobím od roku 1992 do roku 1996. Na základě Giniho koeficientu a Theilova indexu dochází k závěru, že se příjmová nerovnost v tomto období výrazně zvýšila. Studie se nezabývá pouze nerovností v České republice, ale i v jiných zemích, jako je Maďarsko, Polsko, Rusko a Itálie. Dále se zabývá nerovností a chudobou v jednotlivých oblastech České republiky a porovnává je s národním mediánem. Ke zpracování byla použita makroekonomická data.

V České republice se dále příjmovou nerovností zabývala Stávková a kol. (2011). Na základě Giniho koeficientu dochází k závěru, že se příjmová nerovnost v České republice za období 2005 – 2008 snížila a to z hodnoty 0,25 na hodnotu 0,23. Příjmovou nerovnost znázorňují i pomocí Loreznovy křivky. Práce se zabývá i faktory, jako je počet domácností, počet členů, jejich věk, jež ovlivňují příjmovou nerovnost. Dále je zanalyzován dopad transferů na příjmovou nerovnost a také jejich struktura. Stávková a kol. se zabývají i počtem domácností, které mají problém s chudobou i rozdělením domácností dle příjmů do decilů. Ke zpracování byla použita data SILC (ČSÚ, 2014).

4 Analytická část práce

Analytická část práce se bude skládat ze dvou kapitol. A to kapitoly Příjmová nerovnost domácností v ČR a Výdajová nerovnost domácností v ČR. Každá kapitola bude obsahovat tabulku s Giniho koeficientem, grafy s vývojem příjmů (výdajů) a 12 Lorenzových křivek. Dále bude obsahovat kapitolu Nerovnost v Evropské unii.

4.1 Příjmová nerovnost domácností v ČR

Obsahem této kapitoly bude přehled příjmové nerovnosti domácností v letech 2008 až 2013. Příjmová nerovnost se v těchto letech měnila. Dokazuje to jak tabulka 1, která příjmovou nerovnost znázorňuje pomocí Giniho koeficientu, tak i graf 1, který porovnává hrubé a čisté peněžní příjmy na osobu.

Tabulka 1 - Giniho koeficient hrubých a čistých peněžních příjmů

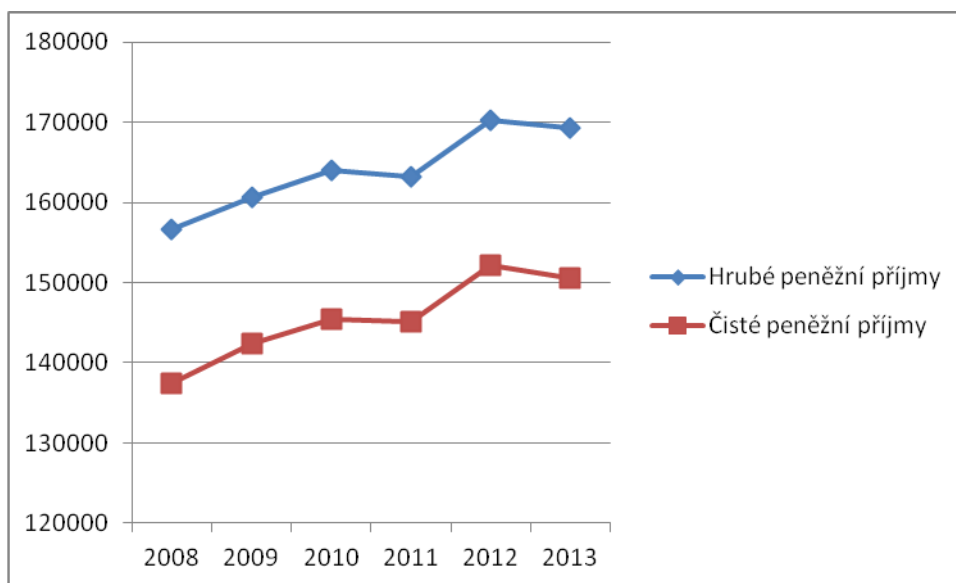
Rok	HPP	ČPP
2008	0,25104	0,22808
2009	0,24836	0,22384
2010	0,24252	0,21960
2011	0,24052	0,21948
2012	0,25042	0,23018
2013	0,24184	0,21950
Průměr	0,24578	0,22345

Zdroj: vlastní zpracování (ČSU, 2015)

Z tabulky 1, která zobrazuje vývoj Giniho koeficientu u hrubých peněžních příjmů a čistých peněžních příjmů, je zřejmé, že největší příjmová nerovnost byla u hrubých peněžních příjmů v roce 2008 a v roce 2012. Hodnota Giniho koeficientu byla v roce 2008 0,25104 a v roce 2012 0,25042. U čistých peněžních příjmů byla hodnota Giniho koeficientu a tím i nerovnost v rozdělování příjmů nejvyšší v roce 2012. Tato hodnota činila 0,23018.

Giniho koeficient je vždy vyšší u hrubých peněžních příjmů. Je to především proto, že při výpočtu Giniho koeficientu, kde se používá vzorec $G = A/(A+B)$, je plocha A, jež zobrazuje plochu mezi ideální Lorenzovou křivkou a skutečnou Lorenzovou křivkou u hrubých peněžních příjmů větší, než plocha A u čistých peněžních příjmů, avšak součet ploch A a B je u hrubých i čistých peněžních příjmů stejný.

Graf 1 - Vývoj hrubých a čistých peněžních příjmů na osobu 2008 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

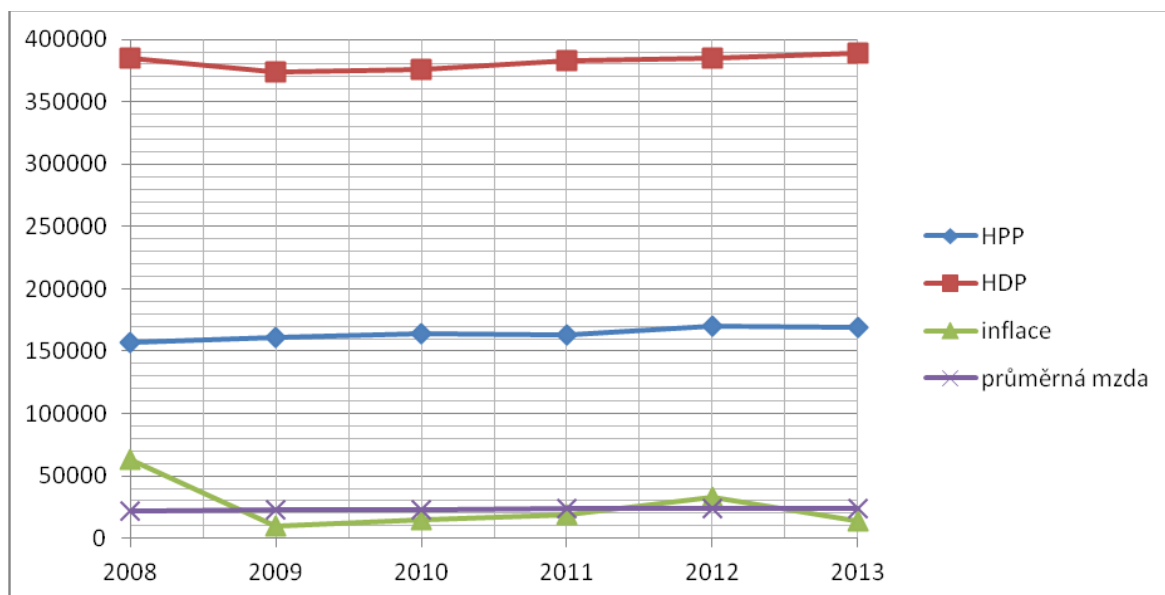
Hrubé peněžní příjmy od roku 2008 do roku 2010 vzrůstaly. V roce 2011 se příjmy oproti roku 2010 snížily přibližně o 1 000 Kč na osobu. O rok později se hrubé příjmy zvýšily na 170 000 Kč na osobu, tedy o 7 000 Kč. Roku 2013 hrubé příjmy opět klesly a to na částku 169 000 Kč na osobu.

Vývoj hrubých peněžních příjmů ovlivňovalo jak HDP, tak inflace i průměrná mzda. HDP na obyvatele za rok bylo v roce 2008 384 992 Kč, ale míra inflace byla 6,3 %. O rok později se sice hodnota HDP na obyvatele za rok snížila téměř o 11 000 Kč, ale míra inflace se z 6,3% snížila na 1,0%. Přesto že se hodnota HDP v roce 2010 zvýšila téměř o 2 000 Kč, je zaznamenán pouze malý nárůst hrubých peněžních příjmů a to proto, že míra inflace se zvýšila na 1,5%. V roce 2011 je zaznamenán mírný pokles hrubých peněžních příjmů a to především proto, že se míra inflace zvýšila o 0,4% na 1,9%. Výše hrubých peněžních příjmů se v roce 2012 oproti ostatním rokům ve sledovaném období razantně zvýšila. Tento nárůst velice ovlivnila vyšší hodnota HDP, ale i zvýšení průměrné mzdy. Poslední rok sledovaného období, rok 2013, se hrubé peněžní příjmy oproti předešlému roku mírně snížily. Tento pokles zapříčinila inflace, která v tomto roce dosáhla hodnoty 1,4%.

Ve sledovaném období příjmovou nerovnost vyjádřenou Giniho koeficientem z uvedených ukazatelů nejvíce ovlivnila inflace. Korelační koeficient mezi Giniho koeficientem hrubých peněžních příjmů a inflací je 0,65499. Jedná se o středně silnou

závislost. Mezi Giniho koeficientem a dalšími ukazateli je závislost poněkud slabší. Závislost mezi Giniho koeficientem a průměrnou mzdou je dle korelačního koeficientu 0,43648 a mezi Giniho koeficientem a HDP je 0,02912.

Graf 2 - Komparace HPP, HDP, inflace a průměrné mzdy

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, MPVS, 2015)

Graf 2 komparuje hrubé peněžní příjmy, HDP, inflaci a průměrnou mzdu. Pro lepší zobrazení hodnot v grafu, je hodnota inflace vynásobena 10 000. Hrubé peněžní příjmy a průměrná mzda se ve sledovaném období vyvíjely téměř stejným směrem. Hrubý domácí produkt zaznamenal skoro stejný vývoj, s výjimkou období od roku 2008 do 2009. Podobný vývoj jako HDP měla inflace. Ta největší změnu zaznamenala také mezi roky 2008 a 2009, kdy se její hodnota snížila o 5,3 procentních bodů. Při zvýšení inflace lze očekávat vyšší příjmy jako kompenzaci narůstajících cen. Tento jev je dobře zřetelný v letech 2011 a 2012, kdy se roční míra inflace zvýšila o 1,4 a v důsledku toho se zvýšili i hrubé peněžní příjmy.

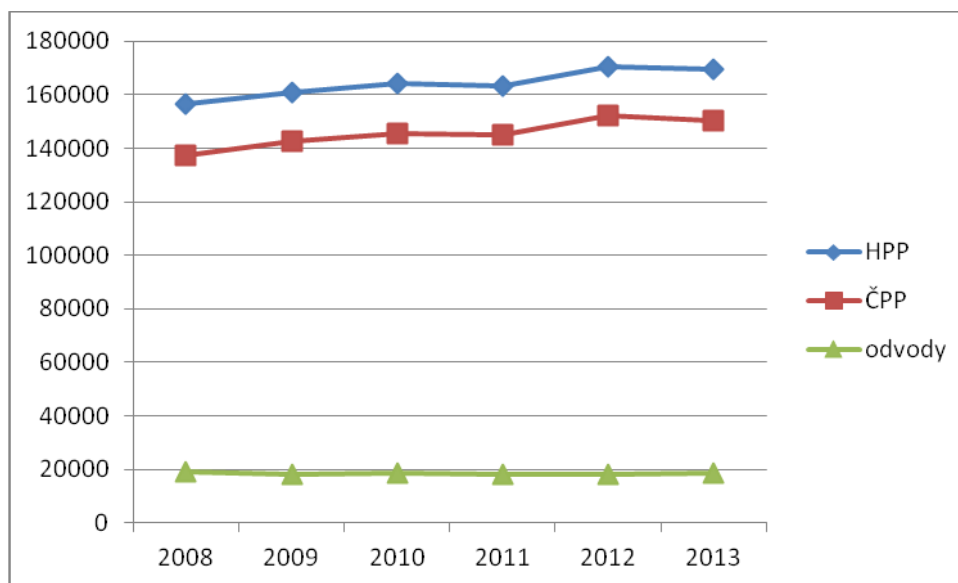
Stejně jak se vyvíjely hrubé peněžní příjmy, tak se vyvíjely čisté peněžní příjmy.

Čisté peněžní příjmy jsou hrubé peněžní příjmy snižené o zdravotní a sociální pojištění a o daň z příjmu. V roce 2008 byly tyto odvody za sledované období nejvyšší a o rok později klesly tyto odvody o 1 000 Kč na osobu. Od roku 2010 výše odvodů

stagnovala. Rozdíl čistých a hrubých peněžních příjmů se pohyboval kolem částky 18 000 Kč na osobu.

Graf 3 znázorňuje vývoj hrubých peněžních příjmů, čistých peněžních příjmů a odvodů včetně daní.

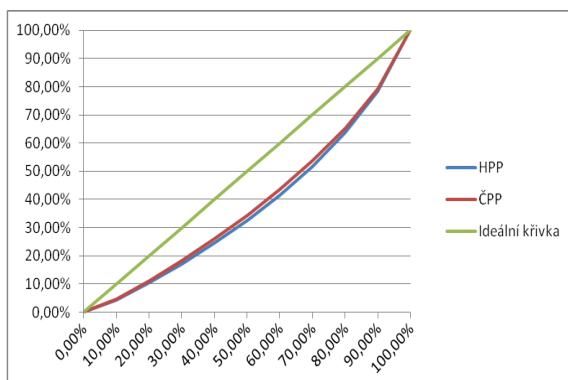
Graf 3 - Komparace HPP, ČPP a odvodů

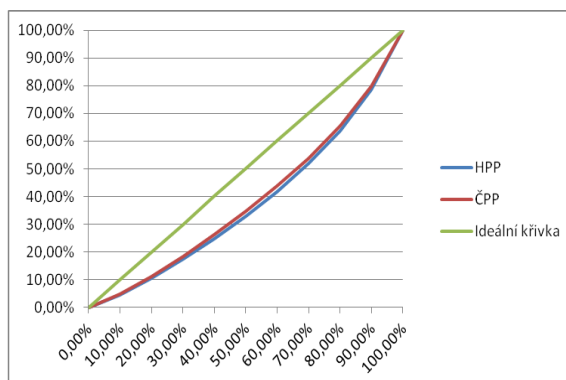
Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Odvody ve sledovaném období 2008 – 2013 se nijak výrazně neměnily. K razantní změně došlo však u odvodu na sociální pojištění za zaměstnance. V roce 2008 zaměstnanec ze své mzdy odváděl 8 % z hrubé mzdy na sociální pojištění a 4,5% z hrubé mzdy na zdravotní pojištění. Od roku 2009 se odvod sociálního pojištění za zaměstnance snížil na 6,5% z hrubé mzdy. Výše odvodu na zdravotní pojištění se nezměnila. Daň z příjmů fyzických osob byla po celé sledované období 15%. Od roku 2008 do roku 2010 se daň počítala ze základu daně a od roku 2011 ze superhrubé mzdy, což je hrubá mzda navýšená o zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem. Daň z příjmů fyzických osob ovlivňuje i sleva na poplatníka daně. Tato sleva činí 2 070 Kč, ale v roce 2011 tato sleva byla 1 970 Kč a to z důvodu povodní v roce 2012.

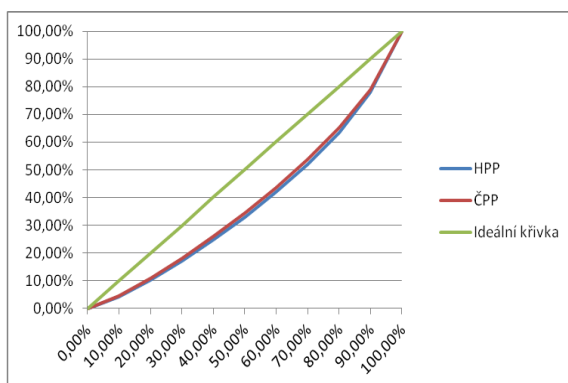
Graf 4 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2008

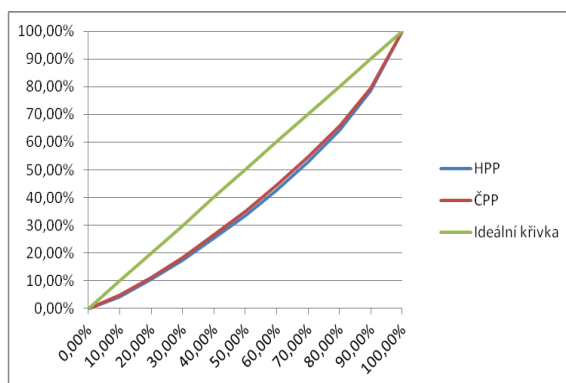
Graf 5 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2009

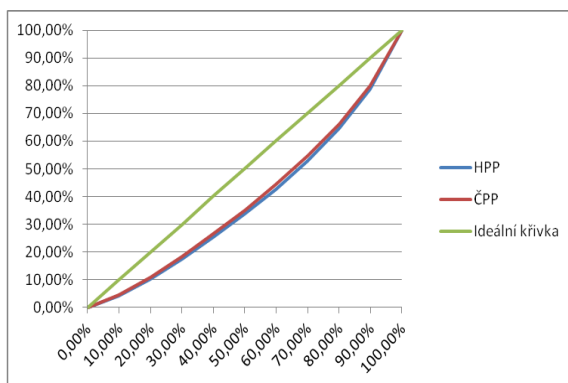
Graf 6 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2010

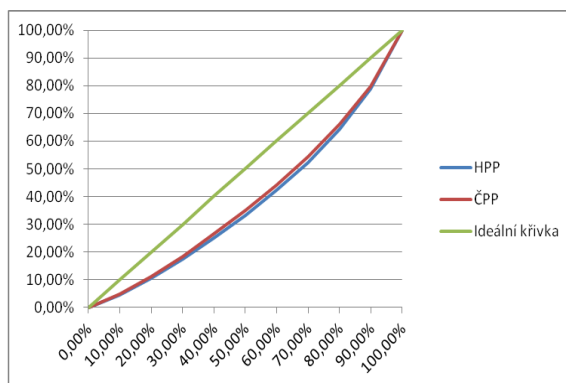
Graf 7 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2011

Graf 8 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2012

Graf 9 - Lorenzova křivka pro hrubé peněžní příjmy a čisté peněžní příjmy v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Graf 4 znázorňuje Lorenzovu křivku hrubých a čistých peněžních příjmů v roce 2008. V tom roce nebylo rozdělení příjmů nijak zvlášť nerovnoměrné. Podíl prvního decilu na celkových příjmech je stejný jak u hrubých peněžních příjmů, tak i u čistých peněžních příjmů. Celkový počet domácností ve výběru v tomto roce byl 2 839

Situaci příjmové nerovnosti porovnává graf 5. V roce 2009 se příjmová nerovnost, jak znázorňuje graf 5, oproti roku 2008 mírně zvýšila. Pouze v prvním decilu se výše příjmů shodovala s rokem 2008. V ostatních decilech se zvýšila přibližně o 0,1%. Zvýšení příjmové nerovnosti zapříčinila finanční krize, která rok 2009 velmi ovlivnila. Finanční krizí byly nejvíce ovlivněny domácnosti pracujících především v automobilovém a textilním průmyslu. Oproti roku 2008 se snížil počet domácností ve výběru na 2 820. Tím se snížil i počet domácností v jednotlivých decilech.

Rozdělení hrubých a čistých peněžních příjmů v roce 2010 pomocí Lorenzovy křivky porovnává graf 6. Oproti roku 2009 se příjmy patrně zvýšily. Rok 2010 byl ovlivněn finanční krizí. Ve výběru bylo celkem 2 840 domácností. Nejvíce domácností bylo v 1., 9. a 10. decilu. V těchto decilech bylo rozdělení hrubých peněžních příjmů a čistých peněžních příjmů stejné. Nerovnost se nejvíce lišila v 6. - 8. decilu. V těchto decilech je vyšší nerovnost u rozdělení hrubých peněžních příjmů.

Graf 7 znázorňuje příjmovou nerovnost v roce 2011. Na příjmech se v tomto roce projevila stagnace ekonomiky i změna výpočtu daně z příjmů fyzických osob. Sice zůstala sazba 15%, ale byl změněn základ daně tzv. super hrubou mzda, což je hrubá mzda zvýšená o odvod zdravotního a sociálního pojištění hrazeného zaměstnavatelem. Výše zdravotního i sociálního pojištění se nezměnila.

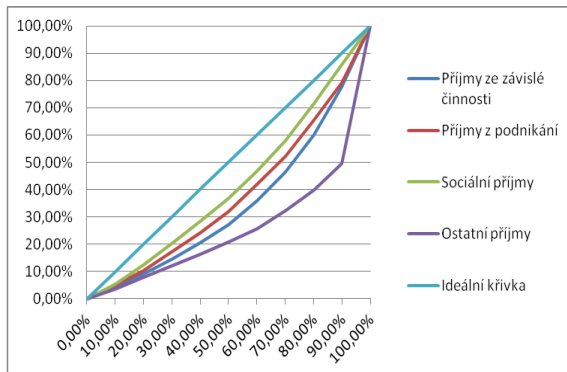
Situaci rozdělení příjmů v roce 2012 zobrazuje graf 8. Oproti roku 2011 se nerovnost rozdělení příjmů výrazně zvýšila. V porovnání s rokem 2011 je rozdíl mezi 1. a 10. decilem značně vyšší. Zatímco v roce 2011 byl tento rozdíl 303 000 Kč, v roce 2012 to bylo už 328 000 Kč.

Graf 9 zobrazuje situaci rozdělení příjmů v roce 2013. V tomto roce se nerovnost rozdělení příjmů oproti předešlému roku snížila. Zatímco v roce 2012 byl rozdíl 1. a 10. decilu 328 000 Kč, v roce 2013 tento rozdíl nabyl hodnoty 317 000 Kč.

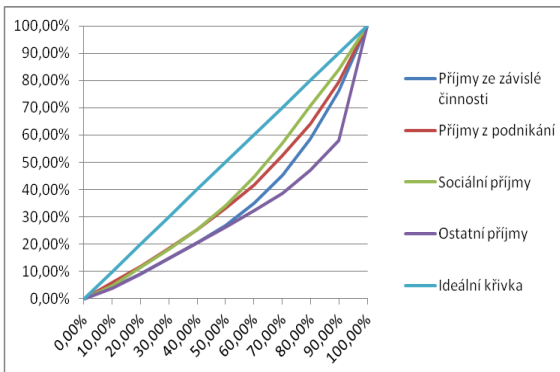
Nejméně rovnoměrné rozdělení příjmů za sledované období je v roce 2008. Na grafu 4, který znázorňuje situaci v tomto roce, se skutečná Lorenzova křivka nejvíce odchyluje od

ideální Lorenzovy křivky. Naopak nejrovnoměrnější rozdělení příjmů je, jak znázorňuje graf 7, v roce 2011, kde se skutečné Lorenzovy křivky nejvíce přibližují ideální Lorenzově křivce.

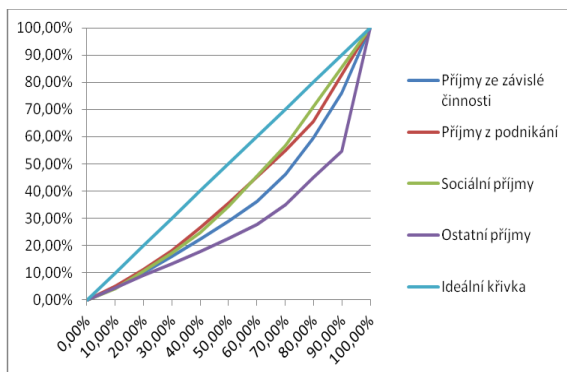
Graf 10 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2008

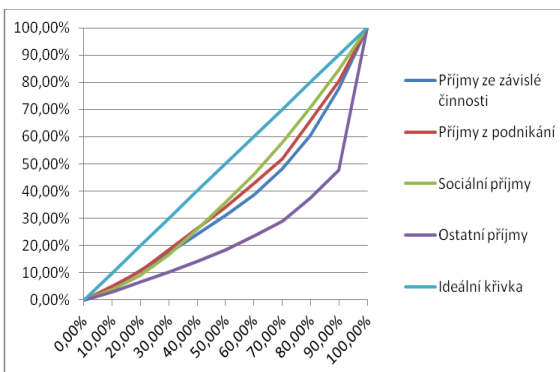
Graf 11 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2009

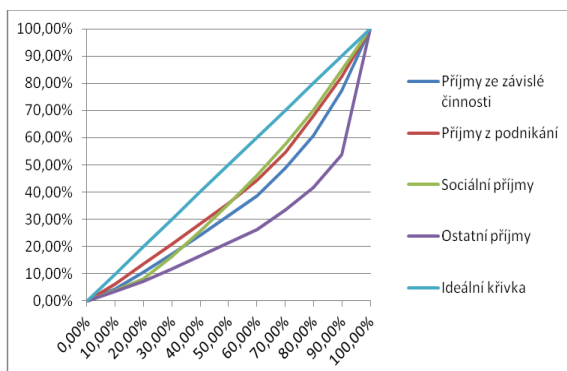
Graf 12 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2010

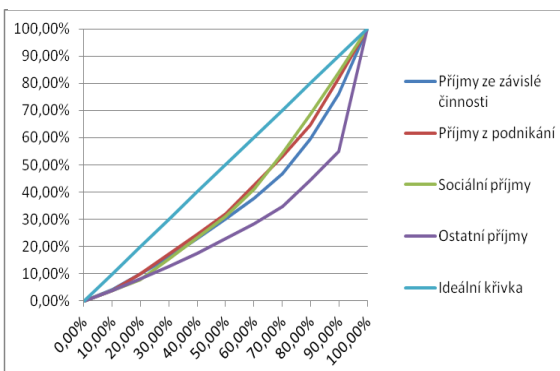
Graf 13 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2011

Graf 14 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2012

Graf 15 - Lorenzova křivka pro příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, sociální příjmy a ostatní příjmy v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Z grafu 10 je zřejmé, že se na příjmové nerovnosti nejvíce podílejí ostatní příjmy. Je to především proto, že ostatní příjmy jsou mezi všemi decily nerovnoměrně rozložené. Mezi ostatní příjmy patří například kapitálové příjmy, prodej movitých a nemovitých věcí a dary od příbuzných. Rozdíl mezi 1. a 10. decilem u ostatních příjmů v roce 2008 je 54 000 Kč. U příjmů ze závislé činnosti tento rozdíl činil 154 000 Kč, což je nejvyšší hodnota rozdílu 1. a 10. decilu v tomto roce. U příjmů z podnikání 22 000 Kč, což je nejvíce ve sledovaném období (2008 – 2013), a u sociálních příjmů 33 000 Kč.

Graf 11 znázorňuje situaci příjmové nerovnosti v roce 2009. Oproti roku 2008 se příjmová nerovnost zvýšila v příjmech ze závislé činnosti i v sociálních příjmech. Nerovnost v ostatních skupinách příjmů se mírně snížila. Rozdíl mezi 1. a 10. decilem u příjmů ze závislé činnosti se zvýšil na 174 000 Kč, což je nejvíce ve sledovaném období. U sociálních příjmů tento rozdíl dosáhl hodnoty 44 000 Kč. Stejně jako v předešlém roce byla nejvyšší nerovnost u ostatních příjmů.

Příjmovou nerovnost dle druhu příjmů v roce 2010 znázorňuje graf 12, ze kterého je zřejmé, že nerovnost v příjmech z podnikání se oproti minulému roku výrazně nezměnila. Výrazně však narostla nerovnost v ostatních příjmech, u kterých se rozdíl 1. a 10. decilu ze 39 000 Kč zvýšil na 45 000 Kč.

Graf 13 znázorňuje příjmovou nerovnost v roce 2011. Od roku 2008 se každý rok snižovala nerovnost u příjmů z podnikání. V roce 2011 byl rozdíl mezi 1. a 10. decilem u příjmů z podnikání 19 000 Kč, kdežto v roce 2008 to bylo 22 000 Kč. V tomto roce dosáhla nejvyšší hodnoty nerovnost u sociálních příjmů. Rozdíl prvního a desátého decilu byl u těchto příjmů 55 000 Kč.

Příjmovou nerovnost dle druhu v roce 2012 znázorňuje graf 14. Z grafu je zřejmé, že se na nerovnosti příjmů opět nejvíce podílely ostatní příjmy. Oproti roku 2011 se rozdíl prvního a desátého decilu z 46 000 Kč zvýšil na 72 000 Kč, což je nejvyšší hodnota za sledované období (2008 – 2013). Nerovnost u příjmů ze závislé činnosti a u sociálních příjmů se oproti roku mírně snížila, u příjmů z podnikání se však o 2 000 Kč zvýšila.

Z grafu 15 lze vyčíst stav příjmové nerovnosti dle druhu příjmů v roce 2013. Oproti roku 2012 se zvýšila nerovnost u příjmů ze závislé činnosti. U příjmů z podnikání se nerovnost oproti roku 2012 snížila o 5 000 Kč a u ostatních příjmů klesla dokonce o 20 000 Kč. Nerovnost v rozdělení sociálních příjmů se oproti roku 2012 téměř nezměnila.

Za sledované období byla největší nerovnost v rozdělení příjmů u ostatních příjmů v roce 2012. Je to především proto, že mezi tyto příjmy patří kapitálové příjmy a prodej movitých a nemovitých věcí. Nejspravedlivější rozdělení příjmů bylo u sociálních příjmů v roce 2008. Sociální příjmy celkově za sledované období patří k příjmům s nejmenší nerovností v rozdělování.

4.2 Výdajová nerovnost domácností v ČR

Tato kapitola obsahuje přehled výdajové nerovnosti domácností v České republice v letech 2008 – 2013. Především se bude zabývat vývojem hrubých a čistých peněžních vydání a vydáním dle druhu.

Výdajová nerovnost se v uvedeném období měnila, což dokazuje tabulka 2, která nerovnost porovnává pomocí Giniho koeficientu.

Vývoj hrubých a čistých peněžních vydání zobrazuje graf 16.

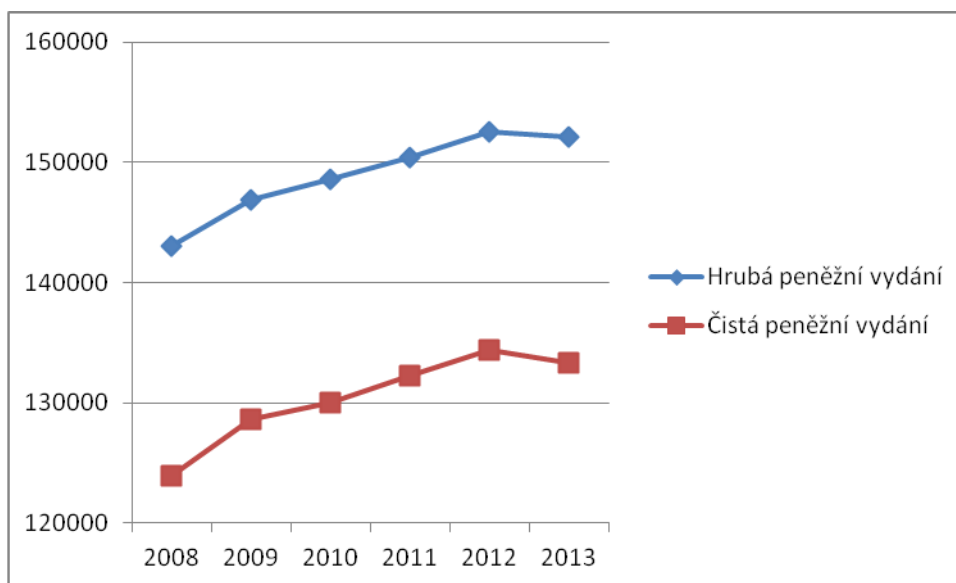
Tabulka 2 - Giniho koeficient hrubých a čistých peněžních vydání

Rok	HPV	ČPV
2008	0,21892	0,18788
2009	0,23234	0,20250
2010	0,22476	0,19628
2011	0,23184	0,20752
2012	0,22372	0,19668
2013	0,22158	0,19312
Průměr	0,22553	0,19733

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Z tabulky 2 je zřejmé, že Giniho koeficient je vždy vyšší u hrubých peněžních vydání než u čistých peněžních vydání. Dále z tabulky vyplývá, že nejvyšší výdajová nerovnost ve sledovaném období dle Giniho koeficientu byla v roce 2009 a to 0,23234 u hrubých peněžních vydání a 0,20250 u čistých peněžních vydání. U hrubých peněžních vydání byl průměrný Giniho koeficient za uvedené období 0,22553 a u čistých peněžních vydání 0,20752. Vyšší než průměrná nerovnost byla v již zmíněném roce 2009 a v roce 2011

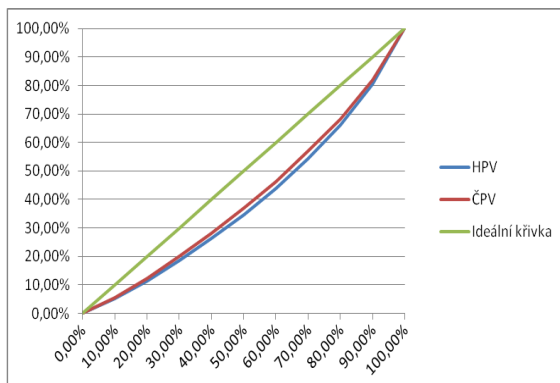
Graf 16 - Vývoj hrubých a čistých peněžních vydání na osobu v 2008 - 2013

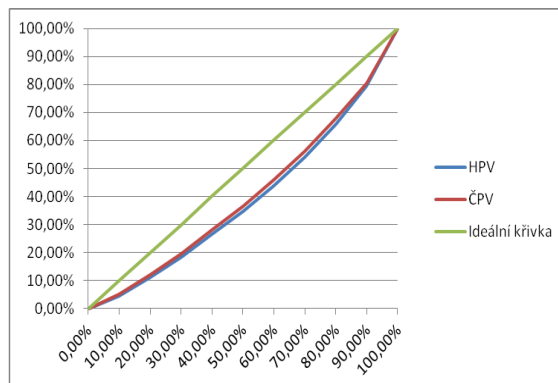
Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Z grafu 16, který znázorňuje hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v období 2008 až 2013, je zřejmé, že se výdaje v období od 2008 do roku 2012 zvyšovaly, pouze v roce 2013 se snížily. V roce 2012 dosáhly nejvyšší hodnoty ve sledovaném období. U hrubých peněžních vydání tato hodnota činila 153 000 Kč a u čistých peněžních vydání 134 000 Kč. Čistá peněžní vydání jsou hrubá peněžní vydání snížena o zdravotní a sociální pojištění a o daň z příjmu.

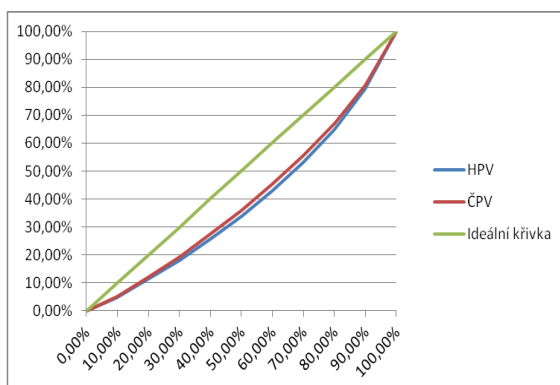
Graf 17 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2008

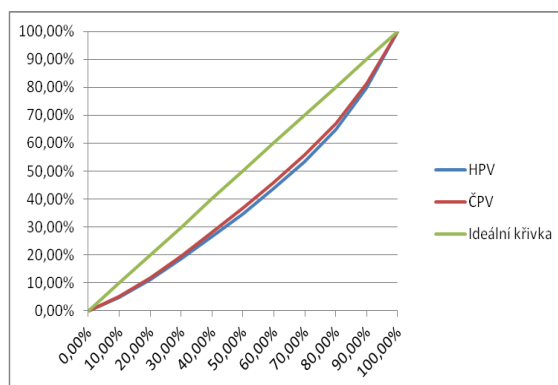
Graf 18 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2009

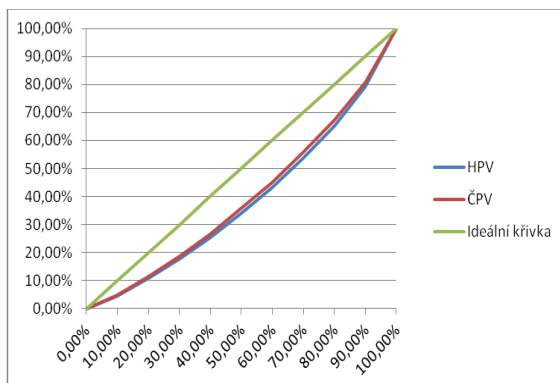
Graf 19 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2010

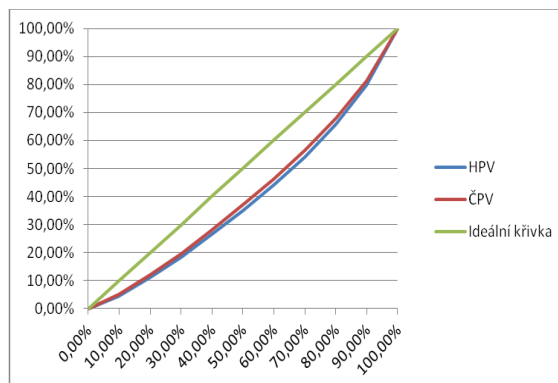
Graf 20 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2011

Graf 21 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2012

Graf 22 - Lorenzova křivka pro hrubá peněžní vydání a čistá peněžní vydání v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Graf 17 znázorňuje situaci příjmové nerovnosti v roce 2008. Na příjmové nerovnosti se více podílejí hrubá peněžní vydání.

Hrubá a čistá peněžní vydání v roce 2009 znázorňuje graf 18. Stejně jako u předchozího roku se na nerovnosti více podílela hrubá peněžní vydání. Oproti roku se však zvýšil rozdíl mezi prvním a desátým decilem jak u hrubých peněžních vydání, tak u čistých peněžních vydání. U hrubých peněžních vydání se tento rozdíl zvýšil o 30 000 Kč a u čistých peněžních vydání o 25 000 Kč.

Graf 19 uvádí situaci příjmové nerovnosti v roce 2011 pomocí hrubých a čistých peněžních vydání. Stejně jako v roce 2008 a 2009 se na příjmové nerovnosti více podílela hrubá peněžní vydání. Oproti roku 2009 se výdajová nerovnost mírně snížila. U hrubých peněžních vydání o 10 000 Kč a u čistých peněžních vydání o 5 000 Kč.

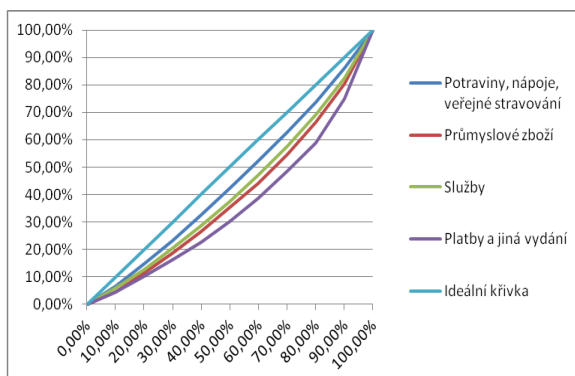
Graf 20 znázorňuje přehled hrubých a peněžních vydání v roce 2011. V tomto roce dosáhla výdajová nerovnosti nejvyšší hodnoty u hrubých peněžních vydání za sledované období. Rozdíl 1. a 10. decilu byl 266 000 Kč. Stejně tak i u čistých peněžních výdajů, kde rozdíl činil 208 000 Kč.

Graf 21 znázorňuje výdajovou nerovnost v roce 2012. Oproti roku 2011 se rozdíl 1. a 10. decilu u hrubých peněžních vydání snížil o 2 000 Kč. U čistých peněžních vydání je tento rozdíl velice nepatrný. Činí pouze 2 Kč.

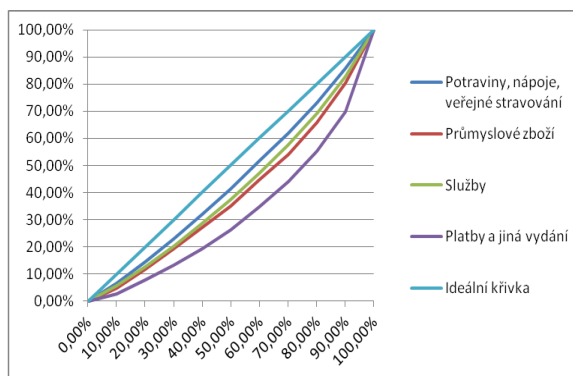
Nerovnost ve vydání v roce 2013 zobrazuje graf 22. Oproti roku 2012 se snížil rozdíl prvního a desátého decilu u hrubých i čistých peněžních vydání. U hrubých peněžních vydání se rozdíl snížil z 264 000 Kč na 258 000 Kč a u čistých peněžních vydání rozdíl klesl z 208 000 Kč na 197 000 Kč.

Největší nerovnoměrnost u hrubých a čistých peněžních vydání za sledované období byla v roce 2009 u hrubých peněžních vydání. Naopak nejmenší nerovnost byla u čistých peněžních vydání a to v roce 2008.

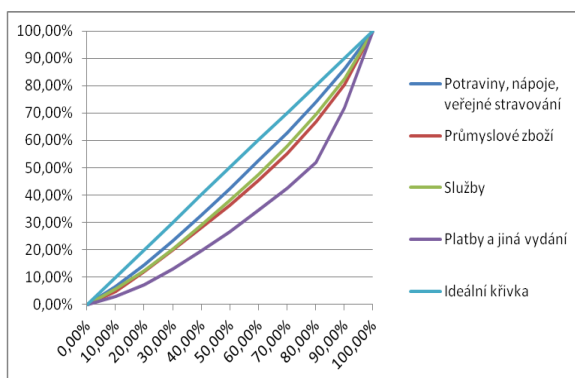
Graf 23 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2008

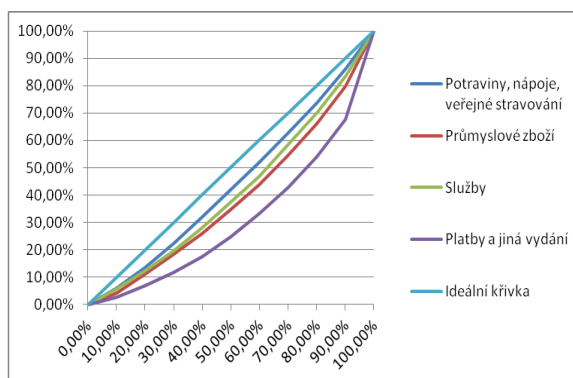
Graf 24 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2009

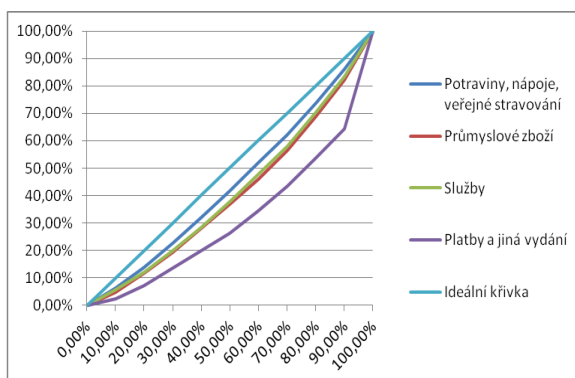
Graf 25 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2010

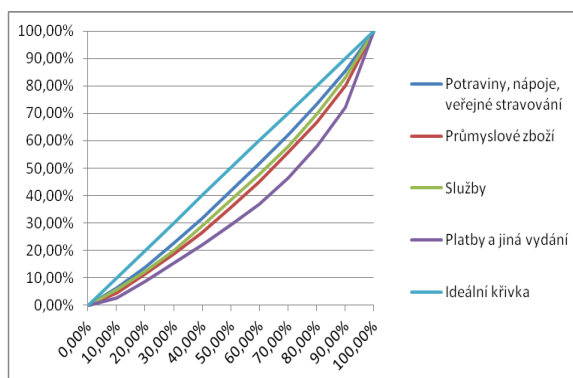
Graf 26 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2011

Graf 27 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2012

Graf 28 - Lorenzova křivka pro vydání dle druhu v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování (ČSÚ, 2015)

Graf 23 znázorňuje výdajovou nerovnost v roce 2008 pomocí vydání dle druhu, mezi které patří potraviny, nápoje, veřejné stravování; průmyslové zboží; služby; platby a jiná vydání. Na výdajové nerovnosti se nejvíce podílejí platby a jiná vydání, mezi které patří například koupě nemovitosti, nákup cenných papírů, dary příbuzným, příspěvky organizacím, vydání na soukromé podnikání aj. V roce 2008 činil rozdíl prvního a desátého decilu plateb a jiných vydání 34 000 Kč. Vysokou nerovnost v tomto vydání zapříčiňuje nízký příjem domácností v prvním decilu, které si nemohou dovolit koupit nemovitost či cenné papíry.

Příjmovou nerovnost v roce 2009 znázorňuje graf 24. Na příjmové nerovnosti se opět nejvíce podílejí platby a jiná vydání. Oproti roku 2008 se rozdíl prvního a desátého decilu zvýšil u vydání na potraviny, nápoje, veřejné stravování, u vydání na služby a u plateb a jiných vydání. Pouze u vydání na průmyslové zboží se snížil a to ze 62 000 Kč na 59 000 Kč.

Lorenzovy křivky pro vydání dle druhu v roce 2010 zobrazuje graf 25. Oproti roku 2009 se nerovnost vydání mírně snížila, pouze u vydání na služby se zvýšila. Rozdíl prvního a desátého decilu u vydání na služby byl v roce 2009 53 000 Kč. Roku 2010 se zvýšil o 3 000 Kč, tedy na 56 000 Kč, což je nejvyšší hodnota tohoto rozdílu u vydání na služby za sledovaného období (2008 – 2013).

Graf 26 znázorňuje nerovnost u vydání v roce 2011. V tomto roce dosáhl svého maximálního rozdíl 1. a 10. decilu u vydání na průmyslové zboží. Tato hodnota činila 65 000 Kč. Celkově se nerovnost oproti roku 2010 zvýšila.

Lorenzovy křivky dle druhu vydání v roce 2012 zobrazuje graf 27. Z grafu je zřejmé, že se na nerovnoměrném rozdělení vydání opět nejvíce podílely platby a jiná vydání.

Graf 28 zobrazuje výdajovou nerovnost v roce 2013. Celkově se výdajová nerovnost oproti roku 2012 mírně snížila. Především se oproti roku 2012 snížil rozdíl prvního a desátého decilu u plateb a jiných vydání. Zatímco v roce 2012 tato hodnota činila téměř 80 000 Kč, v roce 2013 jen 55 000 Kč.

Za sledované období byla největší nerovnost u rozdělení vydání v roce 2011 a to u plateb a jiných vydání. Naopak nejvíce rovnoměrně rozložena byla vydání na potraviny, nápoje a veřejné stravování a to v roce 2008.

4.3 Nerovnosti v Evropské unii

Tato kapitola se zabývá nerovnostmi v Evropské unii za období 2008 – 2013. Nejprve bude porovnávat příjmovou nerovnost, dále bude porovnávat HDP, výdaje, nezaměstnanost, minimální mzdu a počet obyvatel s terciárním vzděláním. Jak uvádí tabulka 3, příjmová nerovnost se v Evropské unii ve sledovaném období dle Giniho koeficientu pohybovala okolo 0,3. Směrodatná odchylka Giniho koeficientu za jednotlivé roky se pohybovala v rozmezí 0,034 až 0,041.

Tabulka 3 - Giniho koeficient hrubých peněžních příjmů v Evropské unii

Stát v EU	2008	2009	2010	2011	2012	2013	index 2013/2008
Belgie	0,275	0,264	0,266	0,263	0,265	0,259	0,942
Bulharsko	0,359	0,334	0,332	0,350	0,336	0,354	0,986
Česká republika	0,247	0,251	0,249	0,252	0,249	0,246	0,996
Dánsko	0,251	0,269	0,269	0,278	0,281	0,268	1,068
Estonsko	0,309	0,314	0,313	0,319	0,325	0,329	1,065
Finsko	0,263	0,259	0,254	0,258	0,259	0,254	0,966
Francie	0,298	0,299	0,298	0,308	0,305	0,301	1,010
Chorvatsko	x	x	0,316	0,312	0,309	0,309	x
Irsko	0,299	0,288	0,307	0,298	0,299	0,300	1,003
Itálie	0,312	0,318	0,317	0,325	0,324	0,328	1,051
Kypr	0,290	0,295	0,310	0,292	0,310	0,324	1,117
Litva	0,345	0,359	0,370	0,330	0,320	0,346	1,003
Lotyšsko	0,375	0,375	0,359	0,351	0,357	0,352	0,939
Lucembursko	0,277	0,292	0,279	0,272	0,280	0,304	1,097
Maďarsko	0,252	0,247	0,241	0,269	0,269	0,283	1,123
Malta	0,281	0,274	0,286	0,272	0,271	0,279	0,993
Německo	0,302	0,291	0,293	0,290	0,283	0,297	0,983
Nizozemí	0,276	0,272	0,255	0,258	0,254	0,251	0,909
Polsko	0,320	0,314	0,311	0,311	0,309	0,307	0,959
Portugalsko	0,358	0,354	0,337	0,342	0,345	0,342	0,955
Rakousko	0,277	0,275	0,283	0,274	0,276	0,270	0,975
Rumunsko	0,360	0,349	0,333	0,332	0,332	0,340	0,944
Řecko	0,334	0,331	0,329	0,335	0,343	0,344	1,030
Slovensko	0,237	0,248	0,259	0,257	0,253	0,242	1,021
Slovinsko	0,234	0,227	0,238	0,238	0,237	0,244	1,043
Spojené království	0,339	0,324	0,329	0,330	0,313	0,302	0,891
Španělsko	0,324	0,329	0,335	0,340	0,342	0,337	1,040
Švédsko	0,240	0,248	0,241	0,244	0,248	0,249	1,038
Průměr	0,298	0,296	0,297	0,296	0,296	0,299	1,005
Směrodatná odchylka	0,041	0,039	0,037	0,035	0,034	0,037	0,058

Zdroj: vlastní zpracování (Eurostat, 2015)

V roce 2008 byla v průměru v celé Evropské unii dokonce 0,31. Vysoká nerovnost byla především v Lotyšsku, Rumunsku či Bulharsku. O rok později průměr za celou Evropskou unii byl 0,306 a nejvyšší nerovnost dle státu byla opět v Lotyšsku a Rumunsku. V roce 2010 se průměrná příjmová v Evropské unii dle Giniho koeficientu snížila na 0,305. Mezi státy s vysokou nerovností v tomto roce patřila Litva, Lotyšsko, Portugalsko a Španělsko. V následujících letech sledovaného období byl průměr příjmové nerovnosti v Evropské

unii 0,308; 0,304 a 0,305. Mezi státy, které průměr příjmové nerovnosti nejvíce zvyšovaly, patřilo i nadále Lotyšsko, dále Portugalsko, Řecko, Bulharsko a Itálie.

Naopak mezi státy s nízkou příjmovou nerovností dle Giniho koeficientu patřilo Slovensko a Slovinsko, kde příjmová nerovnost v roce 2008 byla 0,234 a 0,237. Nejnížší příjmová nerovnost ve Slovensku a Slovinsku byla i o rok později. K dalším zemím, kde byla v tomto roce nízká příjmová nerovnost, patřilo Maďarsko a Švédsko. Slovinsko se na prvním místě nejnížší příjmové nerovnosti drželo i další dva roky. A Giniho koeficient v tomto období mírně klesal. V roce 2011 činil 0,238, v 2012 0,237. A v roce 2013 byla nejnížší příjmová nerovnost na Slovensku a to 0,242. Mezi státy s nízkou příjmovou nerovností nadále patřilo Slovinsko a dále příjmová nerovnost klesla v Nizozemí, Belgii a Finsku.

U zemí s nízkou příjmovou nerovností za sledované období nijak razantně nestoupla nezaměstnanost. Například u Švédska, které mělo roční míru nezaměstnanosti v roce 2008 6,2%, stoupla na konci období jen na 8%. Podobně jako míra nezaměstnanosti, i minimální mzda nijak razantně nekolísala. Hrubý domácí produkt u zemí s nízkou příjmovou nerovností se celkem rovnoměrně vyvíjel.

Příjmová nerovnost se ve sledovaném období dle Giniho koeficientu v České republice pohybovala okolo hodnoty 0,25. V roce 2008 byla 0,247, což byla čtvrtá nejmenší hodnota v Evropské unii. Nejmenší příjmová nerovnost v Evropské unii byla 0,234 a to ve Slovinsku. Za sledované období se příjmová nerovnost dle Giniho koeficientu v České republice měnila, ale ve srovnání s Evropskou unií Česká republika patřila mezi 5 zemí, kde příjmová nerovnost byla nízká. Nejvyšší příjmová nerovnost v České republice ve sledovaném období byla v roce 2011 a to 0,252. Oproti Lotyšsku s nejvyšší příjmovou nerovností v tomto roce a to 0,351, byla příjmová nerovnost v České republice o 0,099 nižší.

Dále zde bude porovnáváno HDP, které uvádí tabulka 4. HDP také ovlivňuje příjmy domácností. HDP je uvedeno v tržních aktuálních cenách v eurech na jednoho obyvatele.

Tabulka 4 - HDP států EU

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	index 2013/2008
Belgie	33100	32300	33500	34500	35000	35400	1,0695
Bulharsko	4900	4900	5000	5600	5700	5800	1,1837
Česká republika	15400	14100	14900	15600	15300	14900	0,9675
Dánsko	43900	41700	43500	44200	45200	45500	1,0364
Estonsko	12300	10600	11000	12500	13600	14400	1,1707
Finsko	36500	33900	34900	36500	36900	37400	1,0247
Francie	31000	30000	30800	31500	31800	32100	1,0355
Chorvatsko	11200	10500	10500	10400	10300	10200	0,9107
Irsko	41700	37300	36400	38000	38100	39000	0,9353
Itálie	27600	26400	26800	27300	26800	26500	0,9601
Kypr	23900	22900	23000	23000	22500	21000	0,8787
Litva	10200	8500	9000	10300	11200	11800	1,1569
Lotyšsko	11200	8700	8500	9800	10800	11300	1,0089
Lucembursko	77000	72800	77900	81300	82000	85300	1,1078
Maďarsko	10700	9300	9800	10100	10000	10200	0,9533
Malta	15000	14900	15900	16500	17200	18100	1,2067
Německo	31700	30600	32100	33700	34300	35000	1,1041
Nizozemí	38900	37400	38000	38500	38500	38700	0,9949
Polsko	9500	8200	9400	9900	10100	10200	1,0737
Portugalsko	16900	16600	17000	16700	16000	16300	0,9645
Rakousko	35100	34300	35200	36800	37600	38100	1,0855
Rumunsko	6900	5900	6300	6600	6700	7200	1,0435
Řecko	21800	21400	20300	1860	17300	16500	0,7569
Slovensko	12200	11800	12400	13000	13400	13600	1,1148
Slovinsko	18800	17700	17700	18000	17500	17400	0,9255
Spojené království	30900	26800	28900	29500	32200	31900	1,0324
Španělsko	24300	23300	23200	22900	22300	22100	0,9095
Švédsko	38200	33300	39400	42900	44500	45400	1,1885
Průměr	24671	23075	23975	24195	25100	25404	1,0286
Směrodatná odchylka	15279	14524	15403	16524	16225	16703	0,1049

Zdroj: vlastní zpracování (Eurostat, 2015)

Průměrné HDP za celou Evropskou unii se ve sledovaném období pohybovalo v rozmezí 23 000 € - 25 000 €. V roce 2008 bylo nejvyšší HDP v Lucembursku, kde nabylo výše 77 000 € na obyvatele za rok. Vysoké HDP dále bylo v Irsku, Lucembursku a Dánsku. V dalším roce sledovaného období bylo průměrné HDP v Evropské unii 24 300 €. Mezi země, kde bylo vysoké HDP, a to i v dalších letech sledovaného období, patřilo i nadále Lucembursko a Dánsko.

Naopak nízké HDP bylo v Bulharsku, Rumunsku a Polsku. Výše HDP se Bulharsku pohybovala kolem 5 000 € na obyvatele za rok. V roce 2008 a 2009 HDP činilo 4 900 €, v roce 2010 5 000 € a v letech 2011 – 2013 5 700 € a 5 800 €.

V této kapitole budou dále porovnány střední spotřební výdaje na domácnost za dospělou osobu v eurech. Bude uveden pouze rok 2010, ve kterém bylo provedeno šetření Eurostatu. Průměrné výdaje v Evropské unii v roce 2010 byly 25 510 €. Nejvyšší výdaje mělo Lucembursko, kde byly 55 185 €, dále Dánsko, které mělo 39 989 €. Mezi státy s vysokými výdaje dále patřil Kypr, Irsko a Rakousko. Naopak mezi státy s nízkými středními spotřebními výdaji lze zařadit Bulharsko, Rumunsko, Estonsko a Lotyšsko.

Tato kapitola dále bude řešit míru nezaměstnanosti v Evropské unii. Průměrná roční míra nezaměstnanosti se v Evropské unii za sledované období zvyšovala. V roce 2008 tento průměr byl 7%, o rok později stoupl na 9%. V roce 2010 i 2011 míra průměrné nezaměstnanosti činila 9,6% a v následujících dvou letech tato hodnota přesáhla 10%. Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období byla od 2008 do 2012 ve Španělsku. První rok sledovaného období byla 11,3%, následující rok 17,9%, v roce 2010 19,9%, další rok 21,4% a v roce 2012 24,8%. V roce 2013 se do čela tabulky dostalo Řecko, ve kterém byla roční míra nezaměstnanosti 27,5%. Mezi státy, ve kterých byla vysoká míra nezaměstnanosti, patřilo Chorvatsko a Portugalsko.

Nejnižší míra nezaměstnanosti ve sledovaném období byla v Norsku. V roce 2008 tento ukazatel měl hodnotu 2,5%. V dalších letech se míra nezaměstnanosti v Norsku pohybovala mírně přes 3%. Nízká míra nezaměstnanosti byla dále v Německu, v Rakousku a v Lucembursku.

U většiny států lze zaznamenat vyšší nárůst nezaměstnanosti v roce 2009 a 2010. Dobře patrné to je u Litvy. Nezaměstnanost v roce 2008 byla v Litvě 5,8%. V roce 2009 vzrostla na 13,8% a o rok později dokonce 17,8%. Tento vysoký nárůst zapříčinila ekonomická krize, která zasáhla většinu států Evropské unie. Další státy, u kterých byl zaznamenán nárůst míry nezaměstnanosti v době ekonomické krize, jsou Estonsko, Lotyšsko a Irsko.

Minimální mzda bude v této kapitole uvedena za měsíc v eurech a to za roky 2011, 2012 a 2013. Nejvyšší minimální mzdu mají v Lucembursku, kde se pohybuje okolo 1 800 € za měsíc. Dalšími státy s vysokou minimální mzdou jsou Belgie, Nizozemí a Irsko.

Nízkou minimální mzdu mají v Bulharsku, Rumunsku, Litvě či Estonsku. Nejnižší minimální mzda byla v Bulharsku v roce 2008 a to 122 € za měsíc. Oproti státu s nejvyšší minimální mzdou je mzda v Bulharsku přibližně čtrnáctkrát menší. V přepočtu minimální měsíční mzda v Bulharsku činí 3 500 Kč. Česká republika se dle tohoto ukazatele řadí k zemím s nižší minimální mzdou. V roce 2012 činila 8 000 Kč, což je přibližně 312 €.

Další ukazatel, který ovlivňuje příjmovou nerovnost, je počet obyvatel, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání. V této práci bude tento ukazatel znázorněn jako podíl obyvatel, kteří dosáhli terciárního vzdělání (vysoké školy nebo vyšší odborné školy), na celkovém počtu obyvatel ve státě.

Tento ukazatel se v Evropě za sledované období zvyšoval. V roce 2008 bylo průměrně v Evropě 21,3% obyvatel s terciárním vzděláním. Na konci sledovaného období, tedy v roce 2013, těchto obyvatel bylo 25,5%. Dle státu je nejvyšší podíl obyvatel s terciárním vzděláním na Kypru, v Irsku a Finsku. V uvedených státech se tento podíl pohyboval přes 30 % a v uvedeném období se neustále zvyšoval.

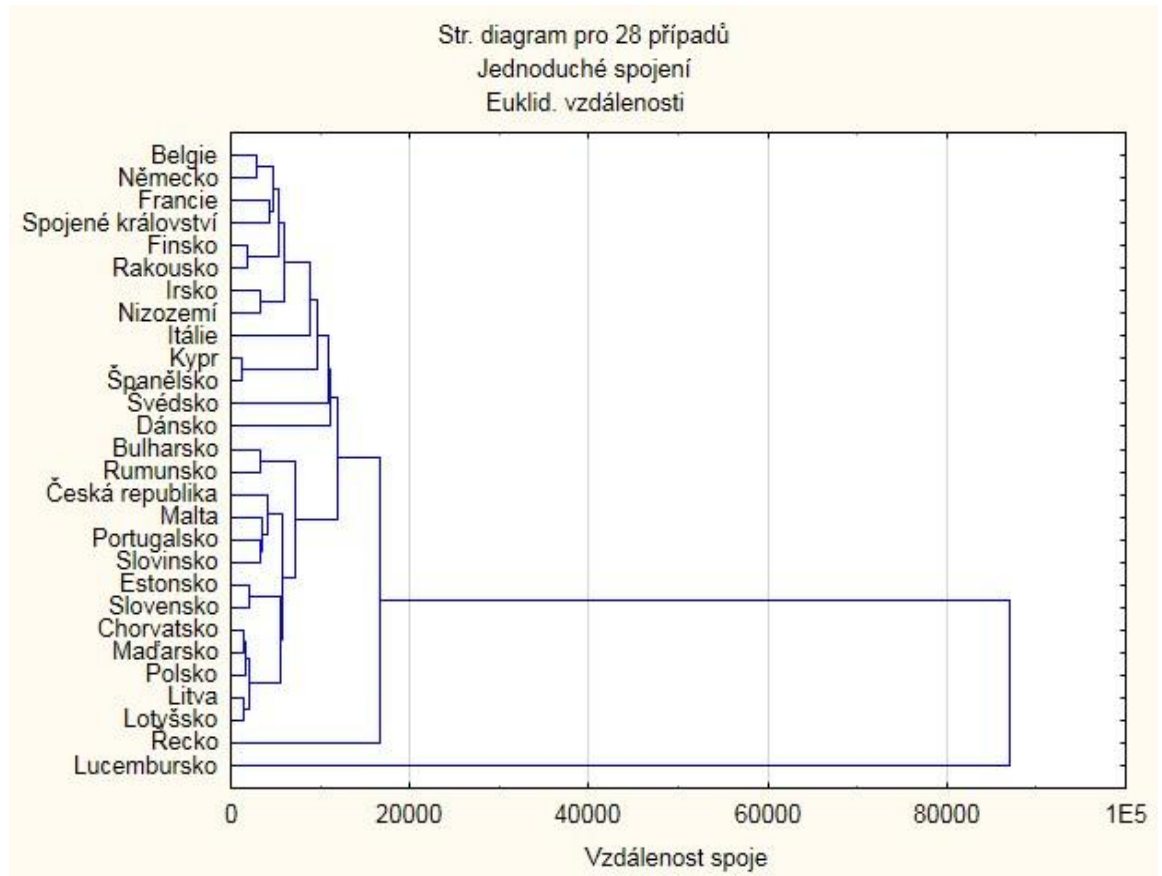
Mezi státy s nízkým počtem obyvatel s terciárním vzděláním patří Rumunsko, Malta, Slovensko, Portugalsko i Česká republika. Avšak i v těchto uvedených státech se podíl obyvatel s terciárním vzděláním ve sledovaném období zvyšoval.

Mezi Giniho koeficientem příjmů v jednotlivých letech je vysoká korelace. V průměru se korelační koeficient pohybuje na hodnotě 0,98. Obdobně vysoká závislost je i u HDP za jednotlivé roky. Korelační koeficient mezi Giniho koeficientem a HDP ve stejném roce je v průměru přibližně 0,37, což je slabá závislost.

Pro určení států, u nichž je závislost stejně velká, je použita shluková analýza. Pro potřeby shlukové analýzy je použit Giniho koeficient příjmů a HDP jednotlivých států za všechno roky sledovaného období.

Pro určení států s podobným Giniho koeficientem a HDP je vytvořena shluková analýza. Jak zobrazuje obrázek 4, jsou státy dle shlukové analýzy sdruženy většinou do dvojic. Například Belgie tvoří dvojici s Německem, Irsko s Nizozemím, Estonsko se Slovenskem a Litva s Lotyšskem. Pouze Lucembursko a Řecko jsou osamoceny. Česká republika je seskupena do čtveřice a to s Maltou, Portugalskem a Slovinskem

Obrázek 4 - Shluková analýza států EU

Zdroj: vlastní zpracování (Eurostat, 2015)

Ze shlukové analýzy vyplývá, že ekonomiky sdružených států mají podobný vývoj. Například u první dvojice států, tedy u Belgie a Německa, se hodnota HDP ve sledovaném období pohybovala okolo částky 32 000 € a příjmová nerovnost dle Giniho koeficientu měla u obou států klesající tendenci.

Z obrázku 4 dále vyplývá, že Řecko a Lucembursko se ve vývoji Giniho koeficientu a HDP nepochybá žádnému jinému státu Evropské unie. U Lucemburska je ve sledovaném období velice vysoké HDP a celkem nízká příjmová nerovnost a u Řecka je HDP podprůměrné, kdežto příjmová nerovnost se pohybuje v nadprůměrných hodnotách.

5 Diskuze

Nejvyšší příjmová nerovnost ve sledovaném období v České republice dle Lorenzových křivek byla v roce 2008 a to u hrubých peněžních příjmů. Naopak nejnižší příjmová nerovnost byla v roce 2011. Giniho koeficient nejvyšší příjmovou nerovnost určuje v roce 2011 a nejnižší v roce 2013.

Rok 2008 dle Giniho koeficientu příjmové nerovnosti patřil mezi roky s nízkou příjmovou nerovností, což potvrzuje i studie Stávkové a kol. (2011) a Kahanec a kol. (2012), který uvádí, že v roce 2008 Giniho koeficient příjmů v České republice dosáhl minimální hodnoty.

K jiným závěrům však dochází Malá a Červená (2012), které se ve své publikaci zabývají prvotními důchody a uvádějí, že Giniho koeficient nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2008.

Česká republika patří mezi země EU, ve kterých je nízká příjmová nerovnost, což potvrzuje i studie OECD (2011).

Česká republiku společně se Slovenskem a Slovinskem k zemím EU s nejnižší příjmovou nerovností, kdežto studie Evropské komise (2012) jako země s nejnižší příjmovou nerovností uvádí Švédsko a Nizozemí.

6 Závěr

Za sledované období (2008 – 2013) příjmy i výdaje v České republice vzrůstaly.

Nejvyšší příjmová nerovnost zobrazena Lorenzovými křivkami dle hrubých peněžních příjmů i čistých peněžních příjmů byla v roce 2008 a nejnižší v roce 2011.

Rozložení hrubých peněžních vydání bylo nejvíce nerovnoměrné v roce 2009 a u čistých peněžních vydání v roce 2011. Nejméně nerovnoměrné rozložení vydání bylo v roce 2008 a to jak u hrubých tak i čistých peněžních vydání.

U příjmů dle druhu je nejvyšší nerovnost zaznamenána u ostatních příjmů a to v roce 2012 a nejnižší u sociálních příjmů roku 2008. U vydání dle druhu byla nejvyšší nerovnost u plateb a jiných vydání a to v roce 2011 a nejnižší u vydání na potraviny, nápoje a veřejné stravování v 2008.

Dle Giniho koeficientu se příjmová nerovnost v ČR ve sledovaném období pohybovala kolem hodnoty 0,25. Od prvního roku sledovaného období do konce sledovaného období, tedy od roku 2008 do roku 2013, se příjmová nerovnost dle Giniho koeficientu snížila z 0,247 na 0,246. Ve sledovaném období však Giniho koeficient příjmů mírně stoupal. Nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2011 a to 0,252.

Závislost mezi Giniho koeficientem a vybranými makroekonomickými ukazateli, jako je inflace, průměrná mzda a HDP, je vyjádřena korelačním koeficientem. Bylo zjištěno, že nejvyšší závislost je mezi Giniho koeficientem a inflací a to 0,65499. U průměrné mzdy a Giniho koeficientu byla prokázána mnohem slabší závislost a to 0,43648 a mezi HDP a Giniho koeficientem pouze 0,02912. Z uvedeného vyplývá, že příjmová nerovnost nejvíce závisí na inflaci. Aby se příjmová nerovnost nezvyšovala, musí inflace stagnovat nebo klesat.

V Evropské unii byla nejvyšší příjmová nerovnost dle Giniho koeficientu v Lotyšsku a Rumunsku a to přibližně 0,31. Průměrný Giniho koeficient příjmů v Evropské unii byl však 0,29. Nerovnost v České republice se značně pohybovala pod průměrem Evropské unie.

Česká republika se na základě shlukové analýzy svou ekonomikou dle HDP a příjmové nerovnosti dle Giniho koeficientu podobá státům, jako je Malta, Portugalsko a Slovinsko.

7 Bibliografie

Brčák, Josef, Sekerka, Bohuslav a Stará, Dana. 2014. *Makroekonomie - teorie a praxe.* Praha : Aleš Čeněk, 2014. 978-80-7380-492-3.

Brčák, Josef, Sekerka, Bohuslav a Stará, Dana. 2013. *Mikroekonomie - teorie a praxe.* Plzeň : Aleš Čeněk, 2013. 978-80-7380-453-4.

Buchtová, Božena, Šmajš, Josef a Boleloucký, Zdeněk. 2013. *Nezaměstnanost - 2. místo neznámé* : Grada Publishing a.s., 2013. 8024742829.

Česko se dostalo do nejdější recese v historii. **Špačková, Iva a Filip, Horáček. 2014.** Praha : Mladá fronta dnes, 2014.

European Commission. 2012. Research findings - Social Situation Monitor - Income inequality in EU countries. 2012. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1050&intPageId=1870&langId=en>

Garner, Thesia I. a další. 1998. A Gini Decomposition Analysis of Inequality in the Czech and Slovak Republics during the Transition. 1998. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/5008548_A_Gini_Decomposition_Analysis_of_Inequality_in_the_Czech_and_Slovak_Republics_during_the_Transition

Hladík, Jan. 2012. Analýza ekonomické situace v ČR. 2012. Dostupné z:

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/analyza-ekonomicke-situace-010220>

Jesuit, David K. a Smeeding, Timothy M. 2003. Regional Poverty and Income Inequality in Central and Eastern Europe. 2003. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/254934898_Regional_Poverty_and_Income_Inequality_in_Central_and_Eastern_Europe

Lapáček, Michal Ing. 2007. *Ekvivalenční stupnice a příjmová nerovnost.* Praha : VŠE, 2007. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/inequality.pdf>

Kahanec, Martin, a další. 2012. Country Report for The Czech Republic and Slovakia. 2012. Dostupné z:

http://gini-research.org/system/uploads/511/original/Czech_Slovak.pdf?1377869960

Kubátová, Květa. 2003. *Daňová teorie a politika*. Praha : ASPI Publishing, s. r. o., 2003. 80-86395-84-7.

Malá, Zdeňka a Červená, Gabriela. 2012. Dekompoziční analýza příjmové nerovnosti. Praha : Vysoká škola báňská, 2012. Dostupné z:

<http://www.ekf.vsb.cz/export/sites/ekf/cerei/cs/Papers/VOL15NUM01PAP01.pdf>

OECD. 2011. EQUITY INDICATORS. 2011. Dostupné z:

<http://www.oecd.org/berlin/47570121.pdf>

Stávková, Jana, Stejskal, Ladislav a Nagyová, Ludmila. 2011. Income differentiation of households in the CR. 2011. Dostupné z:

https://mpira.ub.uni-muenchen.de/36509/1/Income_diferentiation_of_households_ENG_final.pdf

Široký, Jan. 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. Praha : Nakladatelství C H Beck, 2008. 8074000052.

Tůma, Ondřej. 2011. Očima expertů: Bohatí kontra nahatí. Sociální nůžky se dál rozevírají. 2011. Dostupné z: <http://www.penize.cz/mzdy/212707-ocima-expertu-bohati-kontra-nahati-socialni-nuzky-se-dal-rozeviraji>

Večerník, Jiří. 2001. From Needs to the Market: Changing Inequality of Household Income in the Czech Transition. 2001. Dostupné z:

<http://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/39754/wp370.pdf?sequence=3>

Večerník, Jiří. 2001. Mzdová a příjmová diferenciacie v České republice v transformačním období. 2001. Dostupné z: <http://studie.soc.cas.cz/index.php3?lang=cze&shw=202>

VLÁDA. 2008. Stručně o Národním protikrizovém plánu. Praha : autor neznámý, 2008.

Volřík, René. 2015. Průměrná domácnost by z úspor přežila tři a půl měsíce. 2015. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1521734-prumerna-domacnost-z-uspor-prezila-tri-a-pul-mesice>

VŠE. 2012. Cvičení 3 - Nerovnost a její měření. 2012. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/~xdufl02/cviceni/cviceni3.pdf>

Zvára, Karel. 2013. *Biomedicínská statistika IV: Základy statistiky v prostředí R.* Praha : Karolinum Press, 2013. 8024622459.

Internetové stránky:

Stránky Českého statistického úřadu <https://www.czso.cz/>

Stránky Ministerstva financí <http://www.mfcr.cz/>

Stránky Ministerstva práce a sociálních věcí <http://www.mpsv.cz/cs/>

Stránky České národní banky <http://www.cnb.cz/cs/index.html>

Stránky Eurostatu <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

<http://www.finance-management.cz/>

<http://www.ekospace.cz/>

<http://www.statistikaamy.cz/>

<http://studie.soc.cas.cz/>

8 Přílohy

Tabulka 5 - Vybrané ukazatele států Evropské unie

Belgie	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,275	33100	7	2,7
2009	0,264	32300	7,9	0,1
2010	0,266	33500	8,3	3,7
2011	0,263	34500	7,2	3,1
2012	0,265	35000	7,6	1,9
2013	0,259	35400	8,4	1

Bulharsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,359	4900	5,6	6,4
2009	0,334	4900	6,8	1,1
2010	0,332	5000	10,3	3,3
2011	0,350	5600	11,3	2,2
2012	0,336	5700	12,3	2,8
2013	0,354	5800	13	-0,9

Česká republika	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,247	15400	4,4	1,4
2009	0,251	14100	6,7	0,6
2010	0,249	14900	7,3	1
2011	0,252	15600	6,7	2,8
2012	0,249	15300	7	1,1
2013	0,246	14900	7	0,6

Dánsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,251	43900	3,4	2,4
2009	0,269	41700	6	1,2
2010	0,269	43500	7,5	2,1
2011	0,278	44200	7,6	2,2
2012	0,281	45200	7,5	1,4
2013	0,268	45500	7	0,6

Estonsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,309	12300	5,5	5,4
2009	0,314	10600	13,5	-3,8
2010	0,313	11000	16,7	4,8
2011	0,319	12500	12,3	3,9
2012	0,325	13600	10	3,4
2013	0,329	14400	8,6	1,8

Finsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,263	36500	6,4	3,1
2009	0,259	33900	8,2	2
2010	0,254	34900	8,4	2,5
2011	0,258	36500	7,8	2,2
2012	0,259	36900	7,7	2,6
2013	0,254	37400	8,2	1,2

Francie	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,298	31000	7,4	1,2
2009	0,299	30000	9,1	1,5
2010	0,298	30800	9,3	2
2011	0,308	31500	9,2	2,7
2012	0,305	31800	9,8	1,3
2013	0,301	32100	10,3	0,7

Chorvatsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	x	11200	8,6	2,8
2009	x	10500	9,2	0,5
2010	0,316	10500	11,7	1,5
2011	0,312	10400	13,7	2,2
2012	0,309	10300	16	3,3
2013	0,309	10200	17,3	-0,1

Irsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,299	41700	6,4	x
2009	0,288	37300	12	x
2010	0,307	36400	13,9	x
2011	0,298	38000	14,7	x
2012	0,299	38100	14,7	x
2013	0,300	39000	13,1	-0,6

Itálie	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,312	27600	6,7	2,4
2009	0,318	26400	7,7	1,1
2010	0,317	26800	8,4	2
2011	0,325	27300	8,4	2,9
2012	0,324	26800	10,7	2,3
2013	0,328	26500	12,1	0,3

Kypr	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,290	23900	3,7	1,7
2009	0,295	22900	5,4	1,6
2010	0,310	23000	6,3	1,4
2011	0,292	23000	7,9	3,9
2012	0,310	22500	11,9	0,3
2013	0,324	21000	15,9	-2

Litva	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,345	10200	5,8	7,4
2009	0,359	8500	13,8	-4,1
2010	0,370	9000	17,8	3,6
2011	0,330	10300	15,4	3,5
2012	0,320	11200	13,4	2,7
2013	0,346	11800	11,8	0,5

Lotyšsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,375	11200	7,7	9
2009	0,375	8700	17,5	-6,5
2010	0,359	8500	19,5	2,5
2011	0,351	9800	16,2	2,1
2012	0,357	10800	15	2,2
2013	0,352	11300	11,9	-0,5

Lucembursko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,277	77000	4,9	0,7
2009	0,292	72800	5,1	2
2010	0,279	77900	4,6	2,9
2011	0,272	81300	4,8	3,4
2012	0,280	82000	5,1	1,9
2013	0,304	85300	5,9	1,3

Maďarsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,252	10700	7,8	3,3
2009	0,247	9300	10	1,7
2010	0,241	9800	11,2	4,2
2011	0,269	10100	11	3,3
2012	0,269	10000	11	3,2
2013	0,283	10200	10,2	0,3

Malta	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,281	15000	6	4,8
2009	0,274	14900	6,9	-0,5
2010	0,286	15900	6,9	3,9
2011	0,272	16500	6,4	1,3
2012	0,271	17200	6,3	2,7
2013	0,279	18100	6,4	0,7

Německo	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,302	31700	7,4	1,2
2009	0,291	30600	7,6	0,9
2010	0,293	32100	7	2
2011	0,290	33700	5,8	2,2
2012	0,283	34300	5,4	2,1
2013	0,297	35000	5,2	1,2

Nizozemí	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,276	38900	3,7	1,3
2009	0,272	37400	4,4	0,7
2010	0,255	38000	5	1,7
2011	0,258	38500	5	2,2
2012	0,254	38500	5,8	2,3
2013	0,251	38700	7,3	0,8

Polsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,320	9500	7,1	2,6
2009	0,314	8200	8,1	3,2
2010	0,311	9400	9,7	2,7
2011	0,311	9900	9,7	3,8
2012	0,309	10100	10,1	1,9
2013	0,307	10200	10,3	0,3

Portugalsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,358	16900	8,8	1,3
2009	0,354	16600	10,7	-0,2
2010	0,337	17000	12	1,7
2011	0,342	16700	12,9	2,1
2012	0,345	16000	15,8	0,6
2013	0,342	16300	16,4	0,2

Rakousko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,277	35100	4,1	1,4
2009	0,275	34300	5,3	1,1
2010	0,283	35200	4,8	2,2
2011	0,274	36800	4,6	2,9
2012	0,276	37600	4,9	2,9
2013	0,270	38100	5,4	2

Rumunsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,360	6900	5,6	5,5
2009	0,349	5900	6,5	3
2010	0,333	6300	7	2,2
2011	0,332	6600	7,2	3
2012	0,332	6700	6,8	4,5
2013	0,340	7200	7,1	1,4

Řecko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,334	21800	7,8	2,1
2009	0,331	21400	9,6	2
2010	0,329	20300	12,7	0,9
2011	0,335	1860	17,9	0,8
2012	0,343	17300	24,5	-0,4
2013	0,344	16500	27,5	-0,9

Slovensko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,237	12200	9,6	3,2
2009	0,248	11800	12,1	-0,2
2010	0,259	12400	14,5	1,3
2011	0,257	13000	13,7	3,7
2012	0,253	13400	14	3,2
2013	0,242	13600	14,2	0,4

Slovinsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,234	18800	4,4	1,6
2009	0,227	17700	5,9	0,9
2010	0,238	17700	7,3	1,9
2011	0,238	18000	8,2	2,2
2012	0,237	17500	8,9	2,1
2013	0,244	17400	10,1	-0,2

Spojené království	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,339	30900	5,6	4,1
2009	0,324	26800	7,6	2,6
2010	0,329	28900	7,8	1,9
2011	0,330	29500	8,1	2,6
2012	0,313	32200	7,9	2,5
2013	0,302	31900	7,6	1,9

Španělsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,324	24300	11,3	1,5
2009	0,329	23300	17,9	0,6
2010	0,335	23200	19,9	1,7
2011	0,340	22900	21,4	2,3
2012	0,342	22300	24,8	0,9
2013	0,337	22100	26,1	0,2

Švédsko	Giniho koeficient	HDP	Nezaměstnanost	Inflace
2008	0,240	38200	6,2	1,5
2009	0,248	33300	8,3	2,6
2010	0,241	39400	8,6	2,1
2011	0,244	42900	7,8	0,5
2012	0,248	44500	8	1,4
2013	0,249	45400	8	0,2

Zdroj: vlastní zpracování (Eurostat, 2015)